

es.O.es

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie

Numer 2 / 2016

AKTUALNOŚCI

**PODMIOTY
REINTEGRACYJNE**

SYSTEM WSPARCIA EKONOMII SPOŁECZNEJ

**OPIEKA NAD OSOBĄ NIEPEŁNOSPRAWNĄ,
STARSZĄ, USŁUGI ASYSTENCKIE**

INSTYTUCJA
WOJEWÓDZTWA
MAŁOPOLSKIEGO

es.O.es

Publikacja powstała w ramach projektu „Małopolski Ośrodek Koordynacji Ekonomii Społecznej”

Wydawca:

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie

ul. Piastowska 32, 30-070 Kraków

www.es.malopolska.pl

Zespół redakcyjny:

Wioletta Wilimska - Redaktor naczelny

Rafał Barański

Iwona Hirsch-Chojnacka

Okładka i skład:

BEZobaw Agencja Reklamowa

ul. Powstańców 25A, 31-422 Kraków

e-mail: biuro@bezobaw.pl

www.bezobaw.pl

ISSN 978-83-60242-85-8

Nakład: 500 egz.

Druk:

Papillon s.c. I. Krasna i R. Krasny

ul. Saska 4, 30-720 Kraków

tel.: +48 12 307 75 00

e-mail: biuro@drukarniapapillon.pl

www.drukarniapapillon.pl

Wydawnictwo współfinansowane przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Osoby chętne do współpracy zapraszamy do podzielenia się swoimi osiągnięciami i ciekawostkami dotyczącymi problematyki ekonomii społecznej z Państwa terenów.

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Małopolski Ośrodek Koordynacji Ekonomii Społecznej

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

es.O.es

SPIS TREŚCI

■ WSTĘP	2
■ AKTUALNOŚCI	3
Opieka nad osobą niepełnosprawną, starszą, usługi asystenckie - masz nowatorski pomysł, skorzystaj z szansy na jego realizację.....	3
■ SYSTEM WSPARCIA EKONOMII SPOŁECZNEJ	5
Podmioty ekonomii społecznej o charakterze reintegracyjnym	5
Reintegracja społeczno-zawodowa osób niepełnosprawnych w Ramach Warsztatu Terapii Zajęciowej CHSON „Ognisko” w Krakowie	5
Zakład Aktywności Zawodowej w Konarach - wysoka jakość usług dla beneficjentów i klientów	9
Reintegracja społeczna i zawodowa realizowana w Klubie Integracji Społecznej MOPS w Krakowie.....	12
Klub Integracji Społecznej w gminie Wielka Wieś szansą dla wszystkich	19
Centrum Integracji Społecznej przy Galicyjskiej Fundacji „Wsparcie, Integracja, Rozwój” w Krakowie.....	21
V Finał Chłopskiej Szkoły Biznesu	24
■ Z POLITYKI SPOŁECZNEJ	25
Dziecko w rodzinie zastępczej. Wielokierunkowość oddziaływań systemu pieczy zastępczej. Wnioski z konferencji.....	25
Święto rodzin adopcyjnych	26
Piknik w Żmiącej i IX Małopolskie Spotkania Rodzin Adopcyjnych.....	27
Bliżej Ciebie - model zintegrowanego leczenia i wsparcia środowiskowego dla osób z zaburzeniami psychicznymi	28
■ Z OBSERWATORIUM	30
Ocena zasobów pomocy społecznej Województwa Małopolskiego za rok 2015 - wybrane informacje.....	30

WSTĘP

Szanowni Państwo,

Ogromna pula - ponad 2,8 mld euro - jaką Małopolska dysponuje w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020 pozwala realizować w naszym regionie wiele kluczowych inwestycji i programów, również tych związanych z polityką społeczną. Na tę ostatnią zarezerwowano w nim aż 232 mln euro. Niedawno Zarząd Województwa Małopolskiego zdecydował o dofinansowaniu projektów wspierających rozwój ekonomii społecznej. Usługi z zakresu animacji lokalnej, wsparcia istniejących podmiotów ekonomii społecznej i tworzenia nowych tego typu jednostek będą mogły być realizowane w każdym z pięciu subregionów naszego województwa przez Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej (OWES).

Już wkrótce osoby planujące powołanie przedsiębiorstwa społecznego lub utworzenie nowych miejsc pracy w istniejących tego typu firmach będą mogły otrzymać wsparcie finansowe za pośrednictwem najbliższego punktu wsparcia ekonomii społecznej. Dodatkowo OWES-y pomogą uzyskać wsparcie szkoleniowo-doradcze, dotacje na pokrycie podstawowych kosztów funkcjonowania przedsiębiorstwa społecznego w początkowym okresie jego działania czy dofinansowanie do inicjatyw lokalnych w zakresie rozwoju ekonomii społecznej.

Nasze dotychczasowe doświadczenie pokazuje, że działania zmierzające do rozwoju ekonomii społecznej są niezwykle potrzebne. A co równie ważne - nasze pomysły w tym zakresie doceniają inni. Prowadzony przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej projekt Akademii Rozwoju Ekonomii Społecznej (ARES) został finalistą w prestiżowym konkursie REGIOSTARS 2016 organizowanym przez Komisję Europejską. Jego - mam nadzieję, że równie udanym - następcą jest Małopolski Ośrodek Koordynacji Ekonomii Społecznej, kolejne przedsięwzięcie na rzecz przedsiębiorczości społecznej. W ramach tego projektu prowadzone są m.in. działania edukacyjne oraz promujące pozytywny wizerunek podmiotów ekonomii społecznej, czy powstają międzysektorowe sieci współpracy i lokalne plany rozwoju tych podmiotów. Dlatego zachęcam do zapoznania się z możliwościami, jakie niesie obecny system wsparcia ekonomii społecznej w Małopolsce.

Jacek Krupa

Marszałek Województwa Małopolskiego

MAŁOPOLSKA

Szanowni Państwo,

Oddaję w Państwa ręce kolejny numer Biuletynu Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Krakowie, którego tematem wiodącym jest regionalny system wsparcia dla ekonomii społecznej oraz prezentacja dobrych praktyk działalności małopolskich podmiotów ekonomii społecznej o charakterze reintegracyjnym.

Jednym z wielu problemów nurtujących środowisko podmiotów reintegracyjnych jest niski stopień wzajemnej kooperacji. Z tego względu działania na rzecz wsparcia merytorycznego i organizacyjnego współpracy wewnątrzsektorowej tych organizacji są ważnym elementem projektu pn. „Małopolski Ośrodek Koordynacji Ekonomii Społecznej”, realizowanego przez ROPS w Krakowie w ramach działania 9.3 Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego 2014-2020. Obejmują one m.in. animację kontaktów i współpracy partnerskiej w realizacji wspólnych przedsięwzięć, wymianę doświadczeń i dobrych praktyk w realizacji usług reintegracji społecznej i zawodowej, wspólne wypracowanie standardów świadczonych usług oraz działania rzecznicze. Podmiotom reintegracyjnym służyć też będą pośrednio działania mające na celu zwiększenie widoczności sektora ekonomii społecznej jako dostawcy produktów i usług oraz wspieranie sprzedaży produktów i usług świadczonych przez podmioty ekonomii społecznej.

Na stronach najnowszego numeru kwartalnika „esOes” przeczytają Państwo ponadto o innych przedsięwzięciach realizowanych przez ROPS w Krakowie, takich jak „Małopolski Inkubator Innowacji Społecznych”, projekt pn. „Bliżej Ciebie - model zintegrowanego leczenia i wsparcia środowiskowego dla osób z zaburzeniami psychicznymi”, czy też konferencja pt. „Dziecko w rodzinie zastępczej - wielokierunkowość oddziaływań systemu pieczy zastępczej”.

Mam nadzieję, że podczas lektury Biuletynu odkryjecie Państwo wiele interesujących treści i inspirujących przykładów aktywności, o których warto mówić i które warto upowszechniać, prowadzonych na rzecz tych mieszkańców naszego regionu, którzy potrzebują większego wsparcia.

Zapraszam do lektury!

Wioletta Wilimska

Dyrektor Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Krakowie

ROPS
KRAKÓW

INSTYTUCJA
WOJEWÓDZTWA
MAŁOPOLSKIEGO

AKTUALNOŚCI

OPIEKA NAD OSOBĄ NIEPEŁNOSPRAWNĄ, STARSZĄ, USŁUGI ASYSTENCKIE - MASZ NOWATORSKI POMYSŁ, SKORZYSTAJ Z SZANSY NA JEGO REALIZACJĘ

Usługi oferowane przez duże zinstytucjonalizowane jednostki, niedostateczny udział osób zależnych w decyzjach dotyczących ich funkcjonowania, niewystarczające wsparcie dla opiekunów osób wymagających pomocy, co często przekłada się na ich rezygnację z życia zawodowego i osobistego na rzecz opieki, trudności w rozwoju inicjatyw lokalnych w zakresie świadczenia usług opiekuńczych - taka diagnoza wymusza konieczność poszukiwania rozwiązań.

Wychodząc naprzeciw potrzebom w zakresie poszukiwania nowych, bardziej skutecznych metod wsparcia osób zależnych i ich opiekunów, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie przygotował projekt Małopolski Inkubator Innowacji Społecznych, którego celem jest wzrost jakości i skuteczności usług opiekuńczych na rzecz osób zależnych świadczonych na poziomie lokalnych społeczności. Wierząc w potencjał, jaki drzemie w społeczności lokalnej jesteśmy pewni, że uda się wypracować innowacyjne rozwiązania w zakresie usług opiekuńczych dla osób zależnych bazujące na oddolnych inicjatywach.

Czym jest pomysł innowacyjny? Innowacje społeczne rozumiane są jako nowe, bardziej skuteczne metody i narzędzia rozwiązywania problemów społecznych polegające na tworzeniu i testowaniu rozwiązań lub usprawnianiu już istniejących, przy jednoczesnej dbałości o ich optymalizację, zgodnie z myślą „więcej za mniej”. Innowacyjność może dotyczyć

zarówno usług czy działań podejmowanych w ramach projektu, sposobu pracy, jak i kreowania nowych zjawisk oraz społecznej wartości dodanej. Najważniejszy warunek jest jednak taki, by testowane innowacje nie powielały standardowych form wsparcia, realizacji inkubowanych już w innych miejscach w Polsce oraz działań zrealizowanych w Programie Operacyjnym Kapitał Ludzki czy przedsięwzięć zaplanowanych lub realizowanych w Programie Operacyjnym Wiedza, Edukacja, Rozwój oraz w Regionalnym Programie Operacyjnym.

Źródłem finansowania inkubacji innowacji społecznych jest Europejski Fundusz Społeczny (Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój, Działanie 4.1). Działalność Małopolskiego Inkubatora Innowacji Społecznych rozpoczęła się w sierpniu br. tuż po podpisaniu umowy o dofinansowanie z Ministerstwem Rozwoju na kwotę 3 156 089 zł, co stanowi drugie co do wielkości dofinansowanie w obrębie tematu usług opiekuńczych

dla osób zależnych. Przyznane dofinansowanie pozwoli na wyłonienie nowatorskich pomysłów dotyczących świadczenia wsparcia na rzecz osób zależnych i ich opiekunów, które następnie będą mogły być przetestowane dzięki grantom udzielanym w ramach projektu. Zastosowanie mechanizmu grantowego umożliwi pobudzenie innowacyjności na najniższych szczeblach oraz dotarcie do oryginalnych pomysłów, które bez działań wspierających nie miałyby szansy zafunkcjonować. Rola Inkubatora - Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej nie będzie się jednak ograniczać do standardowej procedury udzielania grantów. Zakres naszego zaangażowania jest znacznie szerszy i bardziej odpowiedzialny. Dla wypracowania jak najlepszych efektów, od opracowania pomysłów poprzez praktyczne ich przetestowanie Innowatorzy Społeczni mogą skorzystać ze wsparcia:

- Punkt informacyjny w biurze Inkubatora, w którym mogą Państwo zasięgnąć informacji o możliwych formach wsparcia, zasadach przystąpienia do projektu, jego realizacji, a także harmonogramie działań;
- doradztwo prawne i finansowe w zakresie innowacji społecznych udzielane w formie konsultacji telefonicznych, mailowych oraz osobiście;

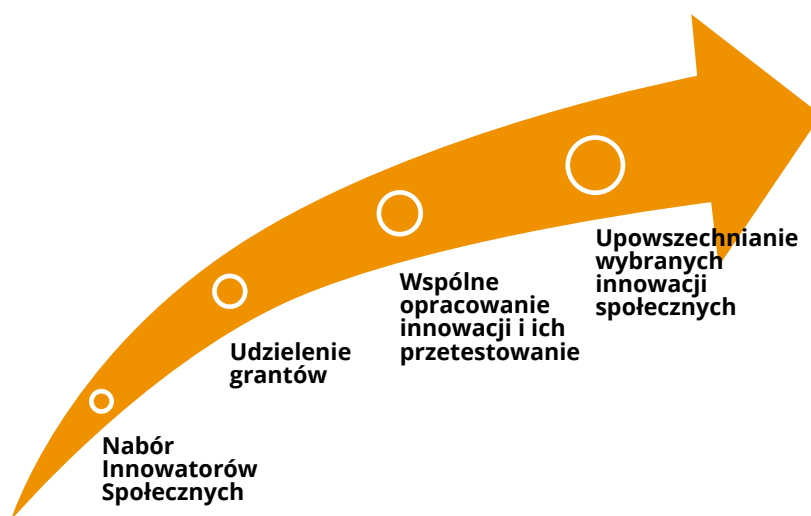
- wsparcie doradcy ds. innowacji z zakresu wypracowania i wdrażania innowacji;
- wsparcie opiekuna innowacji przypisanego do konkretnego pomysłu;
- współpraca przy opracowaniu pomysłu innowacyjnego;
- pomoc w nawiązaniu kontaktu z samorządem terytorialnym;
- spotkania grup sieciujących innowatorów w ramach Regionalnej Platformy Współpracy.

Najbardziej wartościowe z wypracowanych rozwiązań będą upowszechniane na szerszą skalę.

Wsparcie w ramach projektu jest skierowane do Innowatorów Społecznych, mających pomysł na nowe narzędzie, metodę oraz rozwiązanie w zakresie usług opiekuńczych na rzecz osób zależnych oraz odbiorców i użytkowników tych rozwiązań. Innowatorem może być osoba fizyczna, podmiot (m.in: organizacja pozarządowa działająca na rzecz osób niepełnosprawnych i starszych, podmiot pomocy i integracji społecznej oraz jednostka sektora publicznego, przedsiębiorstwo, w tym z sektora ekonomii społecznej, kościoły i zw. wyznaniowe, grupy nieformalne) oraz partnerstwo.

Natomiast odbiorcami innowacji mogą zostać osoby zależne (rozumiane jako osoby niepełnosprawne intelektualnie, osoby niepełnosprawne wymagające usług opiekuńczo-asystenckich, wsparcia asystenckiego przy uczestniczeniu w życiu społecznym i obywatelskim oraz osoby starsze wymagające zapewnienia opieki w miejscu ich zamieszkania), a także ich opiekunowie.

Przebieg działań w projekcie obrazuje poniższy schemat:

Już na początku przyszłego roku ruszy pierwsza tura naborów wniosków o przyznanie grantów w ramach projektu „Małopolski Inkubator Innowacji Społecznych”. Rozpoczęcie naboru poprzedzi cykl działań

informacyjno-promocyjnych, seminaria w różnych częściach Małopolski oraz konferencja inauguracyjna, na którą już dziś zapraszamy wszystkich zainteresowanych.

Zachęcamy zatem do projektowania innowacyjnych przedsięwzięć i śledzenia strony internetowej www.rops.krakow.pl gdzie zamieszczane są informacje na temat realizowanego projektu i zasad wyboru pomysłów innowacyjnych do przetestowania.

Opracowanie:

Dominika Marszałek-Rojek

Specjalista ds. realizacji projektu
Małopolski Inkubator Innowacji Społecznych
Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie

SYSTEM WSPARCIA EKONOMII SPOŁECZNEJ

PODMIOTY EKONOMII SPOŁECZNEJ O CHARAKTERZE REINTEGRACYJNYM

W obecnej perspektywie finansowej wsparcie ze środków europejskich, w tym w ramach regionalnych programów operacyjnych, otrzymać mogą także podmioty ekonomii społecznej o charakterze reintegracyjnym. Ich głównym celem jest przywracanie społeczeństwu osób, które ze względu na swą trudną sytuację życiową, chorobę psychiczną czy też niepełnosprawność szczególnie zagrożone są wykluczeniem społecznym.

W Województwie Małopolskim działa w sumie 107 podmiotów ekonomii społecznej o charakterze reintegracyjnym, w tym: 66 warsztatów terapii zajęciowej, 8 zakładów aktywności zawodowej, 11 centrów integracji społecznej oraz 22 kluby integracji społecznej.

Zgodnie z zapisami ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oferta WTZ-ów i ZAZ-ów dedykowana jest osobom posiadającym orzeczenie o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności, natomiast oferta CIS-ów i KIS-ów kierowana jest do szerszej grupy odbiorców, do której, zgodnie z ustawą o zatrudnieniu socjalnym, należą osoby długotrwale bezrobotne, bezdomne, dotknięte chorobą psychiczną, niepełnosprawne, uzależnione od narkotyków lub alkoholu, zwalniane z zakładów karnych lub też uchodzący realizujący indywidualne programy integracji.

REINTEGRACJA SPOŁECZNO-ZAWODOWA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W RAMACH WARSZTATU TERAPII ZAJĘCIOWEJ CHSON „OGNISKO” W KRAKOWIE

Warsztat terapii zajęciowej, zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, to wyodrębniona organizacyjnie i finansowo placówka, stwarzająca osobom niepełnosprawnym niezdolnym do podjęcia pracy możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia.

Warsztat terapii zajęciowej prowadzony przez Chrześcijańskie Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych, Ich Rodzin i Przyjaciół „Ognisko” w Krakowie powstał w listopadzie 2004 r. w budynku przy ul. Prądnickiej 10,

gdzie funkcjonował do lipca 2016 r. Obecnie siedziba WTZ mieści się przy ul. Basztowej 3. Początkowo WTZ obejmował wsparciem 25 osób z niepełnosprawnością intelektualną i niepełnosprawnościami sprzężonymi. Od 2013 r. w zajęciach uczestniczy 40 osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności.

Zajęcia w WTZ prowadzonym przez ChSON „Ognisko” odbywają się na podstawie rocznego planu aktywności Warsztatu, który determinuje udział każdego z uczestników Warsztatu w poszczególnych formach zajęć, dostosowanych do jego możliwości i potencjału i stwarza mu możliwość realizacji indywidualnego planu

OGNISKO

CHRZEŚCIJAŃSKIE STOWARZYSZENIE
OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH,
ICH RODZIN I PRZYJACIÓŁ

rehabilitacji i terapii opracowywanego przez Radę Programową Warsztatu.

Usługi rehabilitacji i terapii obejmują etap kwalifikacji (przyjęcie podania wraz z weryfikacją stopnia spełnienia kryteriów uczestnictwa w WTZ, wpisanie na listę oczekujących na miejsce w WTZ), diagnozę (rozeznanie potrzeb

uczestnika, jego potencjału i możliwości rozwoju w zakresie umiejętności wykonywania czynności życia codziennego, zaradności osobistej, sprawności psychofizycznych oraz podstawowych i specjalistycznych umiejętności zawodowych, umożliwiających uczestnictwo w szkoleniu zawodowym albo podjęcie pracy) oraz realizację indywidualnych programów rehabilitacji i terapii, która planowana jest w oparciu o trzy sfery funkcjonowania człowieka:

- sferę funkcjonowania osobistego obejmującą samoobsługę i dbałość o siebie, osobowość, sprawność fizyczną, umiejętności związane

z prowadzeniem gospodarstwa domowego,

- sferę funkcjonowania społecznego obejmującą autonomię, umiejętność komunikowania się, relacje międzyludzkie, relacje z szerszym otoczeniem i udział w życiu społecznym oraz aktywność w czasie wolnym,
- sferę funkcjonowania w działaniu obejmującą motywację i inicjatywę w działaniu oraz motywację do pracy, umiejętności wykonywania zadań i umiejętności zawodowe, umiejętności poznawcze, sprawność fizyczną oraz stan zdrowia i jego wpływ na możliwość uzawodowienia.

Zakończenie świadczenia usługi w rozwiązaniu modelowym powinno być tożsame z przejściem uczestnika WTZ do zatrudnienia w zakładzie pracy chronionej, zakładzie aktywności zawodowej lub na otwartym rynku pracy. W rzeczywistości niewielki odsetek uczestników WTZ podejmuje zatrudnienie. Niewielka rotacja uczestników i niski wskaźnik ich zatrudnienia jest problemem systemowym warsztatów terapii zajęciowej w Polsce. W przypadku WTZ „Ognisko” na rynku pracy udało się umieścić średnio jedną osobę z niepełnosprawnością rocznie.

Struktura zajęć w WTZ „Ognisko” jest zdefiniowana i stała. Uczestnicy przychodzą do placówki między 8 a 9 godziną rano. Po zaplanowaniu dnia podejmują pracę w określonych pracowniach terapeutycznych, korzystają z indywidualnych zajęć ruchowych oraz, doraźnie, z indywidualnych rozmów z psychologiem. Po godzinie 14 zmiana ulega forma zajęć, które w większym stopniu niż poranne, mają charakter hobbystyczny. Wachlarz zajęć pozostających do dyspozycji uczestników jest szeroki: od zajęć plastycznych, teatralnych, tanecznych,

Chrześcijańskie Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych, Ich Rodzin i Przyjaciół „Ognisko” jest organizacją pozarządową, która od 1992 roku realizuje zadania z zakresu wsparcia osób niepełnosprawnych na różnych płaszczyznach. W 2005 roku Stowarzyszenie uzyskało status organizacji pożytku publicznego.

Celem organizacji są wszechstronne działania dla pełnego rozwoju osób niepełnosprawnych oraz poprawy ich sytuacji w rodzinie i społeczeństwie, jak i wszelka aktywność prowadząca do ich społecznej integracji. Obecnie Stowarzyszenie prowadzi 7 ośrodków, z których na co dzień korzysta prawie 180 osób niepełnosprawnych: trzy środowiskowe domy samopomocy (dwa na terenie miasta Kraków i jeden na terenie gminy Słomniki) i dwa warsztaty terapii zajęciowej (jeden w Krakowie i jeden w gminie Igołomia-Wawrzeńczyce) oraz ośrodek wsparcia na terenie Krakowa. W wymienionych placówkach prowadzona jest ciągła rehabilitacja i terapia osób z niepełnosprawnością. Wśród podopiecznych jest wiele osób z głęboką, wieloraką niepełnosprawnością, które ze względu na znaczące ograniczenia w zakresie funkcjonowania bezskutecznie poszukiwały adekwatnych form wsparcia i były zagrożone wykluczeniem społecznym. Stowarzyszenie pośrednio wspiera też rodziców i opiekunów, którzy dzięki temu, że istnieją placówki dziennego pobytu dla ich synów/córek/podopiecznych, mogą kontynuować pracę zawodową zapewniającą całym rodzinom samowystarczalność ekonomiczną.

Stowarzyszenie realizuje też projekty mające na celu aktywizację zawodową osób niepełnosprawnych. Za największe osiągnięcie Stowarzyszenia w obszarze aktywizacji zawodowej można uznać umieszczenie, w ramach działań projektowych, na rynku pracy ponad 300 osób z niepełnosprawnością intelektualną i chorujących psychicznie. Osoby te, przy odpowiednim wsparciu, znalazły pracę, zostały wyszkolone na swoich stanowiskach i do dziś utrzymują zatrudnienie. W celu stworzenia miejsc pracy dostosowanych do możliwości i potrzeb dorosłych osób niepełnosprawnych, chorujących psychicznie czy długotrwale bezrobotnych, w roku 2007 ChSON „Ognisko”, powołało Przedsiębiorstwo Społeczne „Ognisko”, a w 2014 r. wraz z Fundacją „Ognisko”, założyło Spółdzielnię Socjalną „Ognisko”.

muzycznych po zajęcia komputerowe i aerobik. Obowiązkiem uczestników w godzinach porannych i popołudniowych są też liczne dyżury świadczone na rzecz całej społeczności Warsztatu (podlewanie kwiatów, przygotowanie przerwy, wymiana ręczników i inne).

“Chodzę do WTZ, aby nauczyć się samodzielnie żyć i znaleźć pracę, rozpoznać swoje możliwości.

Tutaj w Warsztacie rozwijam się, uczę się nowych rzeczy, których nie mam możliwości albo ochoty uczyć się w domu. Tutaj terapeuci wymagają ode mnie i to mobilizuje mnie do pracy nad sobą.”

Patrycja W.

W ramach WTZ ChSON „Ognisko” funkcjonuje osiem pracowni terapeutycznych: techniczna, sztuki użytkowej, świec, gospodarstwa domowego, pracownia zleceń, dwie pracownie aktywizacji osobistej i społecznej oraz pracownia aktywizacji zawodowej. Ze względu na realizację przez WTZ zadania mającego na celu integrację społeczną i zawodową, na przybliżenie zasługuje w szczególności zakres działalności tych dwóch ostatnich.

Praca terapeutyczna w pracowni aktywizacji osobistej i społecznej prowadzona jest w takich obszarach, jak: trening ekonomiczny (planowanie i dokonywanie zakupów, określanie kategorii produktów), trening poruszania się po mieście (ćwiczenia zapamiętywania trasy, przechodzenia przez jezdnię, posługiwania się mapą), trening relacji i komunikacji (rozwijanie relacji z szerszym otoczeniem, zwiększanie udziału w życiu społecznym, kształtowanie zachowań asertywnych), trening rozwoju osobistego (wspieranie rozwoju osobowości i autonomii, rozwój aktywności poznawczej i zainteresowania kulturą) oraz ćwiczenia

edukacyjne (ćwiczenie pisania, liczenia, czytania ze zrozumieniem, sporządzanie notatek, wykorzystanie programów edukacyjnych, obsługa i wykorzystanie komputera).

Do tej pory w pracowni aktywizacji osobistej i społecznej I kładziono nacisk na rozwijanie umiejętności z zakresu samoobsługi i osobowości, a także na rozwój społeczny uczestników. Zajęcia były dopasowane indywidualnie do potrzeb i możliwości uczestników. Trudności, które przejawiali uczestnicy Warsztatu, były związane głównie z samoobsługą, dlatego też aranżowano jak najwięcej sytuacji,

które zmuszały ich do samodzielnego podejmowania aktywności (ubierania się, jedzenia, przygotowania materiałów do pracy, sprzątnięcia). Zajęcia w tej pracowni były również ukierunkowane na rozwój komunikacji, zarówno w zakresie nadawania, jak i odbioru informacji. Do realizacji zadań w tych obszarach wykorzystywano materiały terapeutyczne (gry edukacyjne, historyjki obrazkowe, książki) oraz sytuacje naturalne, które skłaniały uczestników do podejmowania kontaktu z pracownikami oraz z innymi uczestnikami.

W pracowni aktywizacji osobistej i społecznej II organizowano wiele wyjść poza Warsztaty, w czasie których uczestnicy mieli możliwość rozwoju w zakresie treningu ekonomicznego, treningu poruszania się po mieście, a także treningu przestrzegania norm i zasad współżycia społecznego. W ramach treningu ekonomicznego uczestnicy uczyli się planowania i gospodarowania swoimi środkami finansowymi oraz dokonywania zakupów. Wykorzystując sytuacje wyjść poza Warsztaty, uczestnicy musieli w odpowiedni sposób przygotować się do wyjścia, uczyli się zachowania w środkach komunikacji miejskiej oraz planowania podróży.

Uczestnicy nawiązywali kontakt z wieloma osobami, uczyli się budowania zrozumiałych dla otoczenia wypowiedzi oraz zachowania w miejscach publicznych. Zajęcia z uczestnikami skupiały się również wokół wykonywania zadań podnoszących zakres umiejętności pisania, czytania oraz liczenia. Uczestnicy na zajęciach ćwiczyli podpisywanie się imieniem i nazwiskiem, pisanie ze słuchu, budowanie pełnych zdań oraz ich zapisywanie, rozwijali umiejętność rozumienia tekstu zarówno samodzielnie przeczytanego, jak i usłyszanego. Na zajęciach

zwracano uwagę na rozwój umiejętności poznawczych: analizy i syntezy, myślenia logicznego oraz przyczynowo-skutkowego, percepcji wzrokowo-ruchowej czy też sprawności psychomotorycznej.

Celem zajęć w pracowni aktywizacji zawodowej jest przygotowanie uczestników WTZ do funkcjonowania w sferze zawodowej poprzez kształtowanie uniwersalnych postaw i umiejętności niezbędnych dla osób wchodzących w rolę pracownika. W ramach pracowni aktywizacji zawodowej podejmowane są działania terapeutyczne, które mają na celu kształtowanie umiejętności takich jak: odpowiedzialność, obowiązkowość, punktualność, zdolności

adaptacyjne, umiejętność radzenia sobie w sytuacjach trudnych, koncentracja, nauka umiejętności wyznaczania sobie celów i ich realizacji, poznawanie metod i możliwości poszukiwania pracy (urząd pracy, internet, prasa,

zatrudnienie wspierane). Prowadzona jest nauka sporządzania dokumentów aplikacyjnych oraz praktyczne ćwiczenia związane z wypełnianiem różnego rodzaju dokumentów urzędowych. Organizowane są praktyki wewnętrzne (w tym: wypełnianie zleconych zadań, dyżurów w zależności od potrzeb WTZ), wizyty w zakładach pracy w celach poznawczych, spotkania z pracującymi osobami niepełnosprawnymi, spotkania z przedstawicielami określonych

zawodów. W efekcie uczestniczenie w zajęciach pracowni aktywizacji zawodowej umożliwiła uczestnikom WTZ identyfikację swoich predyspozycji zawodowych oraz podjęcie współpracy z pracodawcami.

“Utrata pracy spowodowała to, że zaczęłam chodzić na zajęcia do Warsztatu Terapii Zajęciowej. Tutaj dostałam wsparcie. Zajęcia w pracowniach zastąpiły mi utraconą pracę. Terapeuci opiekują się mną. Przy ich wsparciu chciałabym znaleźć nową pracę.”

Magdalena S.

Na zakończenie warto wspomnieć, że WTZ ChSON „Ognisko” kładzie duży nacisk na nawiązywanie pozytywnych relacji z rodzinami uczestników i zachęca rodziny do współpracy w zakresie realizacji indywidualnych celów terapeutycznych ich synów i córek.

Działalność warsztatu terapii zajęciowej prowadzonego przez ChSON „Ognisko” w Krakowie jest finansowana ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych będących w dyspozycji Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz współfinansowana ze środków Gminy Miejskiej Kraków.

Opracowanie:

Katarzyna Dyląg-Rydzewska

Kierownik WTZ „Ognisko” w Krakowie

Anna Rychły-Mierzwa

Inspektor ds. działań integracyjnych PES Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie

ZAKŁAD AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ W KONARACH - WYSOKA JAKOŚĆ USŁUG DLA BENEFICJENTÓW I KLIENTÓW

Certyfikat „Zakup ProSpołeczny” jest znakiem promocyjnym produktów i usług ekonomii społecznej. Jest znakiem prawnie chronionym i został zarejestrowany przez Fundację im. Królowej Polski Św. Jadwigi zgodnie z obowiązującym prawem. Podmioty, którym przyznano Certyfikat mogą używać go do oznaczania produktów i usług, umieszczania na opakowaniach, instrukcjach, materiałach reklamowych, itp. Przyznawanie znaku „Zakup prospołeczny” ma na celu umocnienie rangi i wizerunku podmiotów ekonomii społecznej jako symbolu usług i produktów o najwyższej jakości, wykonanych w połączeniu z wyjątkową dbałością o wykorzystanie potencjału społecznego.

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie, zgodnie z umową licencyjną podpisaną z Fundacją im. Królowej Polski św. Jadwigi, począwszy od października 2012 r. certyfikuje małopolskie podmioty ekonomii społecznej. O prawo do posługiwania się Znakiem Promocyjnym Ekonomii Społecznej „Zakup Prospołeczny” mogą ubiegać

się takie podmioty jak: centra integracji społecznej (CIS), zakłady aktywności zawodowej (ZAZ), spółdzielnie

Zakład Aktywności Zawodowej w Konarach (gmina Świątniki Górne, powiat krakowski) powstał w 2004 r. -

Bonifratrska Fundacja Dobroczynna została powołana w 2013 r. przez Zakon Bonifratrów, a jej Fundatorem jest Przeor Konwentu Braci Bonifratrów w Konarach. Misją Fundacji jest prowadzenie działalności dobroczynnej na rzecz osób potrzebujących, w szczególności: osób niepełnosprawnych, chorych i starszych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym, dzieci i rodzin. Fundacja realizuje swoje cele w myśl słów założyciela Zakonu Bonifratrów, św. Jana Bożego - „Wszystko ginie oprócz dobrych uczynków”. W Konarach prowadzonych jest pięć jednostek organizacyjnych pomocy społecznej: dom pomocy społecznej, środowiskowy dom samopomocy, warsztat terapii zajęciowej, zakład aktywności zawodowej i mieszkanie chronione w formie mieszkania treningowego, a w Krakowie dodatkowo Bonifratrski Ośrodek Mediacji. Swoim wsparciem, w formie rehabilitacji i opieki stacjonarnej oraz dziennej rehabilitacji społeczno-zawodowej, Fundacja obejmuje 176 osób z niepełnosprawnościami oraz ich rodziny.

socjalne, spółdzielnie inwalidów i nie-widomych, spółki prawa handlowego o charakterze non-profit, fundacje, stowarzyszenia oraz inne podmioty, które spełniają definicję organizacji pozarządowej w rozumieniu przepisów o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, prowadzące od co najmniej 6 miesięcy działalność na terenie województwa małopolskiego, których wyroby lub świadczone usługi poprzez ich wysoką jakość, posiadaną reputację i/lub szczególne cechy kwalifikują je do przyznania Znak Promocyjnego „Zakup Prospołeczny”.

W Małopolsce na przestrzeni lat 2012-2015 certyfikaty zostały przyznane produktom i usługom świadczonym przez 10 firm społecznych, w tym m.in. przez Zakład Aktywności Zawodowej w Konarach, prowadzony przez Bonifratrską Fundację Dobroczynną.

wówczas jego organem prowadzącym był Konwent Bonifratrów w Konarach. Misją Zakładu jest niezmiennie posługa ludziom chorym i potrzebującym, w szczególności osobom niepełnosprawnym, w formie zorganizowanej opieki w duchu charyzmatu

św. Jana Bożego, założyciela Zakonu Bonifratrów. Cele Zakładu to zatrudnianie osób o znacznym oraz umiarkowanym stopniu niepełnosprawności oraz

rehabilitacja zawodowa i społeczna zatrudnionych osób niepełnosprawnych, w tym: kształtowanie i doskonalenie ich samodzielności psychospołecznej, podnoszenie ich kompetencji społecznych i zawodowych, mające za zadanie przygotowanie osób niepełnosprawnych do niezależnego, samodzielnego i aktywnego, życia w otwartym środowisku.

ZAZ w Konarach zatrudnia obecnie 37 osób ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności. Działalność zakładu ma charakter rolniczo-hodowlany. Niepełnosprawne osoby zatrudnione są na umowę o pracę. Na co dzień pracują w pracowniach: pszczelarskiej, ogrodniczej, hodowlanej oraz usługowo-wytwórczo-handlowej pod opieką specjalistów-terapeutów przy uprawach, przy obsłudze pasieki, w pensjonacie i stajni dla koni. Zakład Aktywności Zawodowej w Konarach posiada w swej ofercie ponadto warsztaty edukacyjne pn. „Dzień na Zielonej”, propozycję przygotowaną z myślą o najmłodszych. Do wyboru są cztery bloki tematyczne warsztatów: warsztaty konne, pszczelarskie, ogrodnicze oraz leśne.

Pracownia hodowlana nastawiona jest na obsługę stajni oraz kilkunastu zwierząt będących załącznikiem mini-zoo. Codzienną obsługą objęte są 22 konie, 3 kozy, osiołek, kury oraz bażanty i papużki, umieszczone w specjalnej wolieryze. Połowa ze stada koni jest własnością osób prywatnych, które wynajmują pomieszczenie wraz z usługą opieki nad ich zwierzętami, pozostała zaś część stada to konie ZAZ, które są wykorzystywane do jazdy rekreacyjnych i hipoterapii.

W pracowni pszczelarskiej wykonywane są prace pomocnicze związane

z prowadzeniem pasieki oraz pozyskiwane są produkty pszczele. Wykonywane w tejże pracowni działania to m.in. wirowanie miodu, wytapianie wosku, suszenie obnóży pyłkowych, czyszczenie propolisu oraz inne, niezbędne do zapewnienia właściwego procesu produkcyjnego miodu i wyrobów pasiecznych, takie jak przetapianie plastrów, klarowanie wosku, przygotowywanie ramek i innego sprzętu, odlewanie świec z wosku pszczelego.

Praca zorganizowana w ramach pracowni ogrodniczej ma za zadanie kształcenie umiejętności związanych z uprawą roli. Pod opieką pracowni pozostają uprawy borówki amerykańskiej (1500 m²), czarnej porzeczki (300 m²), a także plantacja bogatego w Vit.C pigwowca japońskiego (4800 m²) i warzywniak (100 m²). Pracownicy dbają również o 2,1 ha pastwisk oraz 2 ha łąk. Praca w ogrodzie, poza konkretnymi umiejętnościami kształtującymi kompetencje zawodowe pracowników, co jest główną funkcją ZAZ, dzięki stałemu obcowaniu z przyrodą ma również wymiar terapeutyczny.

Głównym przedmiotem działalności pracowni usługowo-wytwórczo-handlowej jest świadczenie usług dla okolicznych firm produkcyjnych. Dzięki zaangażowaniu w jej ramach pracownicy pozyskują umiejętności związane ze składaniem oraz pakowaniem powierzonych elementów. Ten rodzaj pracy jest przeznaczony w szczególności dla osób z dysfunkcjami układu ruchu, które ze względu na swoją niepełnosprawność nie mogłyby pracować w innych pracowniach. Pracownia

obsługuje również punkt handlowy w Konarach, w którym sprzedawane są wszelkie wyroby pochodzące z pracowni ZAZ, w szczególności owoce, miód i wyroby pasieczne a także okolicznościowe prace wytwarzane przez osoby niepełnosprawne (np. ozdoby świąteczne), ponadto drobna galanteria - słodczyce, napoje, itp. Sprzedaż tych produktów jak również usług jeździeckich i pensjonatu dla koni zasila Zakładowy Fundusz Aktywności Zawodowej służący następnie podniesieniu jakości rehabilitacji i polepszaniu warunków pracy oraz rozwojowi dodatkowych aktywności pracowników, np. w sferze kulturalnej.

Poza opisaną powyżej rehabilitacją zawodową, realizowana jest też rehabilitacja społeczna oraz treningi umiejętności społecznych. Raz w tygodniu odbywają się grupowe oraz indywidualne spotkania z psychologiem. W czasie tych zajęć pracownicy uzyskują wiedzę z zakresu komunikacji, radzenia sobie ze stresem, rozwiązywania problemów życia codziennego. Pracownicy mają też możliwość otrzymania wsparcia w sprawach urzędowych i zdrowotnych. W ramach Zakładowego Funduszu Aktywności i podpisanej z umowy z ośrodkiem zdrowia pracownicy mogą korzystać z pomocy lekarzy-specjalistów. ZAZ ma ponadto podpisaną umowę na realizację doraźnej opieki medycznej, w ramach której pracownicy mogą korzystać z usług pielęgniarki. Codziennie odbywa się rehabilitacja lecznicza. Pracownicy korzystają z rehabilitacji ruchowej, hipoterapii, ale też ze stymulacji polisensorycznej w Sali Doświadczenia Świata.

Pracownicy ZAZ w Konarach codziennie spotykają się w czasie przerwy śniadaniowej, zebrań pracowniczych, wspólnych wyjazdów do kina, imprez plenerowych oraz wycieczek - to wzmacnia ich poczucie wspólnoty, pomaga budować dobre relacje, uczy nawiązywania nowych kontaktów,

integruje ze środowiskiem, podnosi ich poczucie własnej wartości.

Poprzez realizację wyżej wymienionych zadań osoby niepełnosprawne mają realną szansę na poprawę jakości własnego życia oraz na nabycie umiejętności i doświadczenia zawodowego pozwalającego osobie niepełnosprawnej na znalezienie pracy na otwartym rynku pracy. Dzięki codziennej współpracy z pozostałymi jednostkami Fundacji - Domem Pomocy Społecznej, Środowiskowym Domem Samopomocy i Warsztatami Terapii Zajęciowej, które skupione są we wspólnych obiektach, podopieczni zyskują dodatkowe możliwości rehabilitacyjne. Współpraca ta daje też możliwość realizowania w praktyce łańcucha rehabilitacji.

W realizacji swych celów statutowych Fundacja i prowadzony przez ZAZ współpracuje z wieloma podmiotami zewnętrznymi. Wśród instytucji samorządowych do najważniejszych partnerów należą Urząd Gminy Mogilany, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie oraz Powiatowy Urząd Pracy w Myślenicach. Współ z innymi organizacjami pozarządowymi Fundacja jest organizatorem takich imprez jak np. „Miodobranie”, które na trwałe wpisały się już do kalendarza wydarzeń powiatu krakowskiego i pozytywnie

wpływają na widoczność i rozpoznawalność Bonifraterskiej Fundacji Dobroczyennej w środowisku lokalnym.

W 2016 r. Bonifraterska Fundacja Dobroczyenna w Konarach przeprowadziła projekt pn. „Trening czyni samodzielny!”, dofinansowany z projektu „Pomocna dłoń pod bezpiecznym dachem” realizowanego w ramach Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy przez Województwo Małopolskie - Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie. W efekcie tego przedsięwzięcia utworzone i wyposażone zostało mieszkanie chronione dla osób z niepełnosprawnościami, w którym treningi będą mogły odbywać równocześnie trzy osoby. Ta forma rehabilitacji przyczyni się do podniesienia kompetencji społecznych, indywidualnych i w efekcie usprawnienia samodzielnego funkcjonowania osób czasowo przebywających w mieszkaniu chronionym, w tym pracowników ZAZ. Jest to kolejne ogniwo prowadzonej przez Fundację działalności w zakresie rehabilitacji społeczno-zawodowej i leczniczej osób z niepełnosprawnościami.

Opracowanie:

Marek Krobicki

Prezes Bonifraterskiej Fundacji
Dobroczyennej w Konarach

Anna Rychły-Mierzwa

Inspektor ds. działań integracyjnych PES
Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie

REINTEGRACJA SPOŁECZNA I ZAWODOWA REALIZOWANA W KLUBIE INTEGRACJI SPOŁECZNEJ MOPS W KRAKOWIE

Klub Integracji Społecznej MOPS w Krakowie to komórka organizacyjna Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, powstała w 2005 r. na bazie funkcjonującej od 2000 r. „Giełdy Pracy Non Stop”. Udziela ona pomocy w odbudowywaniu i podtrzymywaniu umiejętności uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej, w powrocie do pełnienia ról społecznych w miejscu zamieszkania, miejscu pobytu lub

w miejscu pracy oraz w podniesieniu kwalifikacji zawodowych jako wartości na rynku pracy.

Zespół pracowników KIS to 31 osób (w tym: 15 pracowników socjalnych, 3 doradców zawodowych, prawnik, psycholog, terapeuta uzależnień, 5-osobowa grupa organizatorów zatrudnienia socjalnego oraz trenerów zatrudnienia wspieranego, 4-osobowa

kadra zarządzająca i administracji). Zespół wspiera 4 wolontariuszy, jedna osoba zatrudniona w ramach robót publicznych oraz 7 osób realizujących prace społecznie użyteczne.

Praca KIS ukierunkowana jest na zrealizowanie wizji: „żyć zadowolony w społeczeństwie, bo pracuję”. Zmierzenie do zmiany w życiu oparte jest o przeświadczenie uczestników, które wyraża wywieszane przez nich w KIS hasło: „Z niewolnika nie będzie pracownika”. Z doświadczeń KIS wynika, że to nie przysłowiowy „kij”, tj. ograniczanie pomocy finansowej, lecz „marchewka”, tj. pozytywne motywowanie uczestnika, jest siłą napędową zmian. KIS to nie tylko instytucja. Odwiedzający siedzibę KIS na os. Górali 19 dostrzegają jego domowy klimat. Uczestnicy, którzy odnieśli sukces w postaci usamodzielnienia się na otwartym rynku pracy, podkreślają, jak ważny dla nich był ów klimat zaufania i optymizmu, które ułatwiają osiągnięcie pożądanej zmiany.

Uczestnictwo w KIS jest dobrowolne. Jego warunkiem jest zawarcie i realizacja kontraktu socjalnego. Ścieżka zmian ukierunkowana na osiągnięcie określonych celów, rodzaje aktywności, okres uczestnictwa i poziom aktywności uczestnika jest ustalany indywidualnie. Standard uczestnictwa to 6-12 miesięcy na poziomie aktywności 4-7 godzin tygodniowo (uśredniając, w latach 2005-2015 w KIS uczestniczyło 746 osób w ciągu jednego roku).

Zgodnie z ustawą z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym klub integracji społecznej jest podmiotem, którego zadaniem jest świadczenie usług służących reintegracji zawodowej osób, których szanse na otwartym rynku pracy są najmniejsze ze względu na niskie kwalifikacje lub ich brak oraz problemy z pełnoprawnym uczestnictwem w życiu społecznym i zawodowym.

KIS świadczy swe usługi poprzez:

1) działania mające na celu pomoc w znalezieniu pracy na czas określony, w pełnym lub niepełnym wymiarze czasu pracy u pracodawców, wykonywania usług na podstawie umów cywilnoprawnych oraz przygotowanie do podjęcia zatrudnienia lub podjęcia działalności w formie spółdzielni socjalnej;

2) prace społecznie użyteczne;

3) roboty publiczne;

4) poradnictwo prawne;

5) działalność samopomocową w zakresie zatrudnienia, spraw mieszkaniowych i socjalnych;

6) staże, o których mowa w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy;

Klub integracji społecznej może realizować działania w zakresie integracji społecznej bezrobotnych służące kształtowaniu aktywnej postawy w życiu społecznym i zawodowym.

Klub integracji społecznej może być prowadzony przez gminę, organizację pozarządową, osobę prawną i jednostkę organizacyjną działającą na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, a także przez spółdzielnię socjalną prowadzoną przez NGO tudzież kościelne osoby prawne lub jednostki organizacyjne.

Uczestnicy mają równy dostęp do usług KIS oraz wybór z „palety propozycji” tych form aktywności, które mogą być dla nich najbardziej przydatne na drodze zmian, służących pokonaniu trudności i rozwojowi.

Zasady funkcjonowania KIS są ustalane i zapisywane w „Planie Klubu Integracji Społecznej” wspólnie przez pracowników i uczestników. Realizowane działania są zarówno kontynuacją tych, które się sprawdziły w minionych latach, jak i wprowadzane są nowe rozwiązania, odpowiadające aktualnym potrzebom uczestników. Ważną rolę w planowaniu pracy odgrywa Rada Uczestników Klubu Integracji Społecznej, w skład której wchodzi osoby pełniące rolę liderów lub asystentów istniejących grupowych form wsparcia.

Praca w KIS oparta jest o trzy uzupełniające się nawzajem wymiary:

1. praca z **indywidualnym**

uczestnikiem: praca socjalna, poradnictwo, wsparcie i doradztwo zawodowe, zespoły interdyscyplinarne;

2. praca **grupowa** o charakterze edukacyjnym, integracyjnym, terapeutycznym, zatrudnieniowym i samopomocowym;

3. **zatrudnienie wspierane**: prace społecznie użyteczne, roboty publiczne.

WSPARCIE INDYWIDUALNE

W latach 2005-2015 pracownicy socjalni średnio spotykali się 2,5 razy miesięcznie z 363 uczestnikami, specjaliści KIS udzielili blisko 20 tys. porad (z tego m.in. doradca zawodowy udzielił 5 tys. 826 porad, psycholog - 6 tys. 961 porad, prawnik - 585 porad). Efekty ich

pracy najlepiej charakteryzują wypowiedzi samych uczestników KIS:

- „Pracownik socjalny jest osobą, z którą rzeczywiście mogę porozmawiać na każdy temat. Spotkania z pracownikiem socjalnym dają mi wsparcie psychiczne. W trakcie wspólnych spotkań odczuwam indywidualne podejście do mojej osoby.”
- „Doradca zawodowy pomaga mi podjąć zawodowe decyzje, ukierunkować mnie, w jakim zawodzie najlepiej się odnajdę. Ukierunkowuje mnie, jak rozmawiać z potencjalnym pracodawcą. Uczy, jak napisać dobrze list motywacyjny, CV”.

Uczestnicząc w zajęciach Grupy Wsparcia, wpatruję się w napis wiszący na ścianie sali konferencyjnej KIS: „z niewolnika nie będzie pracownika”. Prowadzący zajęcia zwrócił na niego uwagę, mówiąc: „z niewolnika nie będzie uczestnika zajęć”. Nie miałem wyjścia i odwagi przyznać się, ale głównym motywem udziału w KIS był lęk, że jeżeli nie będę uczestniczył, to „obetną” mi pomoc finansową. Podobała mi się możliwość dorobienia 300 zł miesięcznie za prace społecznie użyteczne. Dziś to tylko wspomnienie. Żałuję utraconego czasu, kiedy to siedziałem na zajęciach czekając, kiedy w końcu się skończą. Teraz czekam na każde następne zajęcia Grupy Wsparcia. Polubiłem ludzi, z którymi razem możemy podążać za marzeniami.”

- „Moje doświadczenia z indywidualnych spotkań z psychologiem są bardzo pozytywne. Ukierunkowanie mojego pozytywnego myślenia przynosi wymierne rezultaty. Pani zna się na rzeczy, umie rozmawiać, dała mi to do myślenia, na temat moich problemów, mogłam się przed kimś

otworzyć, mogłam zostać normalnie wysłuchana”.

- „Prawnik pomógł mi w rozwiązaniu wielu problemów, np. sprawy mieszkaniowe, rodzinne oraz zawodowe. Udzielone porady pomagają mi w dalszym moim życiu.”

WSPARCIE GRUPOWE

Dla uczestnika, który doświadcza bezrobocia, ubóstwa i zagrożenia wykluczeniem społecznym grupowe formy wsparcia oferują możliwość nabycia wiedzy i umiejętności, ale też często są okazją do pokonania bariery wynikającej z braku motywacji. KIS proponuje różne formy aktywności grupowej, które uwzględniają zainteresowania, miejsce zamieszkania, podobne problemy, poziom motywacji i zaangażowania lub chęć nabycia kwalifikacji społecznych lub zawodowych uczestników. W latach 2005-2015 w KIS funkcjonowały 274 grupy, w ramach których odbyło się 4 tys. 376 spotkań. Uczestniczyło w nich w sumie 4 tys. 468 osób.

■ **Grupa Edukacyjna**

Poprzez udział w tej grupie (przez miesiąc, dwa razy w tygodniu na 3-godzinnych spotkaniach) osoby rozpoczynające uczestnictwo w KIS poznają zasady jego działania, mają możliwość głębszego poznania samego siebie i nawiązania relacji w grupie. W trakcie zajęć omawiane są takie tematy, jak: rola motywacji, samopoznanie, wyznaczanie celów, planowanie, budowanie autorytetu, zarządzanie czasem, komunikacja i integracja w grupie, zasady dobrego wychowania. Do każdego zajęcia dopasowane są odpowiednie ćwiczenia praktyczne.

■ Grupa Wsparcia Integracji Społecznej (GWIS)

Udział w tej grupie jest okazją do nabycia kompetencji społecznych. W GWIS można uczestniczyć po zakończeniu udziału w Grupie Edukacyjnej. Standardowo uczestnictwo trwa od 3 do 6 miesięcy.

decyzji, umiejętność radzenia sobie ze stresem, wzmacnianie poczucia wpływu i kontroli nad własnym życiem, asertywność, budowanie sieci kontaktów), część w oparciu o propozycje zgłaszane przez uczestników. Rocznie w trybie ciągłym funkcjonuje 5-8 grup WIS.

■ Grupa Samopomocy

Grupa ta jest szansą dla osób, które poprzez uczestnictwo w KIS odkryły swoje mocne strony i postanowiły wziąć los we własne ręce przy pomocy innych, im podobnych osób. Istotą grupy samopomocowej jest zaangażowanie sił w wyzwolenie potencjałów rozwojowych jej uczestników. Cel, zasady funkcjonowania grupy, realizowany program uczestnicy ustalają i realizują samodzielnie. W trakcie zajęć uczestnicy dzielą się swoimi problemami, trudnościami, szczególnie w obszarze poszukiwania pracy na otwartym rynku, i w oparciu o posiadaną wiedzę oraz umiejętności starają się pokonać przeszkody. Zapraszają na spotkania gości, organizują wycieczki i poruszają tematy pogłębiające posiadaną wiedzę, takie jak: umiejętność korzystania z wsparcia i udzielania go innym, zagospodarowanie wolnego czasu, racjonalne wydawanie posiadanych środków, uczestnictwo w życiu społeczności lokalnej. Pracownicy KIS jedynie im asystują. Rocznie funkcjonuje 1-2 grup samopomocy.

Spotkania odbywają się raz w tygodniu przez 3 godziny. Część zajęć jest realizowana w oparciu o podręcznik

■ Grupa Wsparcia Integracji Zawodowej (GWIZ)

Uczestnictwo w grupie ma na celu nabycie przez uczestników kwalifikacji zawodowych niezbędnych do wykonywania pracy. W GWIZ biorą udział osoby, które po ukończeniu okresu reintegracji społecznej przygotowują się do pracy na otwartym rynku. Są to osoby zatrudnione w ramach robót publicznych lub przygotowujące się do zatrudnienia poprzez prace społecznie użyteczne. Spotkania grupy odbywają się raz w tygodniu i trwają 2 godziny. Poruszane są na nich takie tematy, jak: BHP, organizacja stanowiska i czasu pracy, pogłębienie kwalifikacji zawodowych, przepisy prawa pracy, metody poszukiwania pracy. Rocznie funkcjonuje w trybie ciągłym 6 grup WIZ.

■ Warsztaty edukacyjne

Są to zajęcia grupowe, realizowane na zasadzie warsztatowej, oparte o określony temat lub zajęcia praktyczne, np. przeróbki krawieckie, rozwój umiejętności dekoracyjnych, dbałość o zdrowie poprzez sport, kulinaria, umiejętność rozmowy z pracodawcą, sporządzanie dokumentów aplikacyjnych, rozwiązywanie problemów prawnych, radzenie sobie ze stresem. W latach 2005-2015 zrealizowano 1248 warsztatów, w których wzięło udział w sumie 3 tys. 288 osób.

Byłam zdołowana i przekonana, że już nigdy nie będę pracować zawodowo. W KIS dostałam możliwość wykonywania pracy w ramach robót publicznych. Wyrałam się z dziesięcioletniego bezrobocia i pamiętam to niesamowite uczucie, kiedy mogłam pojechać do Grodzkiego Urzędu Pracy i powiedzieć: „przyjechałam się wyrejestrować”. Wykorzystałam szansę, którą dostałam. Swoją pracę wykonywałam rzetelnie i widać zostało to docenione, bo zaproponowano mi pracę etatową. Jeszcze raz okazało się, że w życiu wszystko się może zdarzyć...

(opracowany przez pracowników KIS, który zawiera materiały do tematów poruszanych podczas zajęć, takich jak: identyfikacja mocnych i słabych stron, samodzielne podejmowanie

Brak pracy przez wiele lat oraz różne zakręty życiowe pogłębiały moją niską samoocenę, izolację społeczną. Przestałem się czuć potrzebny i wartościowy, co zakończyło się depresją. Gdy dowiedziałem się o Klubie Integracji Społecznej i jak on funkcjonuje, od razu pomyślałem, że to dla mnie szansa i nie pomyliłem się. Dzięki szerokiej gamie zajęć (komputer, j. angielski), warsztatów z zakresu poszukiwania pracy oraz wykonywaniu prac społecznie użytecznych, a także podjęciu nauki w liceum, moje życie diametralnie się zmieniło. Teraz jestem uśmiechnięty, otwarty, czuję się wartościowy oraz solidnie przygotowany do znalezienia pracy.

■ Grupa „Komputer”

Uczestnicy integrują się społecznie oraz poprzez praktyczne ćwiczenia nabywają wiedzę i umiejętności w zakresie użytkowania sprzętu komputerowego, oprogramowania i internetu. Przystępując do projektu, uczestnik ustala z prowadzącym Indywidualny Plan Udziału - IPU. Zajęcia odbywają się w 2 grupach. Każda spotyka się 2 razy w tygodniu po 3 godziny. W latach 2005-2015 w zajęciach grupy uczestniczyło w sumie 845 osób.

■ Grupa „Biuro”

Grupa ta skupia uczestników, którzy przygotowują się do podjęcia prac biurowych lub pogłębiają

kwalfikacje niezbędne do funkcjonowania społecznego. W latach 2005-2015 w zajęciach grupy uczestniczyło w sumie 229 osób.

ZATRUDNIENIE SOCJALNE

KIS jest komórką organizacyjną MOPS w Krakowie, która koordynuje w mieście organizację prac społecznie użytecznych (psu) oraz robót publicznych w MOPS. Wykonywanie psu oraz zatrudnienie w ramach robót publicznych jest związane z procesem reintegracji społecznej i zawodowej. Zatrudnienie socjalne daje możliwość pogłębienia diagnozy, odkrycia motywacji, zmiany postaw, nabycia kwalifikacji społecznych lub zawodowych. Pieniądze zarobione pracą rąk własnych wzmacniają potrzebę zmiany w takim kierunku, by w przyszłości nie być zależnym w tym zakresie od innych, tylko usamodzielnić się. Ważną rolę odgrywają tu trenerzy zatrudnienia wspieranego.

Prace społecznie użyteczne to prace wykonywane przez osoby bezrobotne bez prawa do zasiłku i jednocześnie korzystające z pomocy społecznej. Są wykonywane w jednostkach organizacyjnych gminy, organizacjach pozarządowych lub instytucjach statutowo zajmujących się pomocą charytatywną lub aktywnością na rzecz społeczności lokalnej. W ramach psu są wykonywane prace proste, usługi lub prace biurowe. Czas pracy w ciągu tygodnia nie może przekroczyć 10 godzin. Zatrudniony otrzymuje świadczenie w wysokości 8,10 zł za godzinę. Uśredniając, w latach 2005-2015 rocznie psu wykonywało 377 osób w 44 podmiotach (m.in. w Urzędzie Miasta Krakowa, Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Krakowie, domach pomocy społecznej, szkołach i przedszkolach oraz w 24 stowarzyszeniach i fundacjach).

Roboty publiczne to zatrudnienie w oparciu o umowę o pracę zawierane na okres do 6 miesięcy. Osoby pracujące w ramach robót publicznych przygotowują się do podjęcia pracy na otwartym rynku pracy. W latach 2005-2015 w ramach robót publicznych organizowanych przez KIS pracowało 481 osób.

INNE DZIAŁANIA KIS

■ **Projekty dofinansowane z Unii Europejskiej:** do 2015 r. KIS pełnił rolę Instrumentu Aktywnej Integracji w ramach projektu: „Pora na aktywność”, a od 2016 r. stanowi usługę, w ramach której 70 miejsc dla 630 uczestników jest dofinansowana z UE.

■ **Projekty dofinansowane przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej:**

- „Opiekun Środowiskowy” - to kontynuacja realizowanego w 2010 r. projektu dofinansowanego z MRPiPS na kwotę 50 000 zł. W ramach zajęć uczestnicy przygotowują się do pracy w formie usług opiekuńczych.
- „Mieszkania chronione” to projekt realizowany w latach 2014-2015, w ramach którego 12 osób bezrobotnych odremontowało 8 mieszkań chronionych. Projekt dofinansowany z MRPiPS na kwotę 78.000 zł.
- „Warsztat” to projekt, w ramach którego w latach 2015-2016 18 osób bezrobotnych remonтуje i urządza dla potrzeb KIS „Warsztat Integracji Zawodowej”. Projekt dofinansowany z MRPiPS na kwotę 80 000 zł.

Ciąg dalszy artykułu na stronie 18

KRAKOWSKI RYNEK NADAL WAŻNYM OŚRODKIEM HANDLOWYM TARGI EKONOMII SPOŁECZNEJ

Po okresie fascynacji internetem w połowie ubiegłej dekady i teraz, gdy wciąż dominuje komunikacja elektroniczna, w gąszczu potrzeb, motywacji i dążeń konsumentów, marketing coraz częściej wymaga powrotu do bardziej tradycyjnych technik promocyjnych, a kontakty bezpośrednie przedsiębiorców z klientami zyskują szczególne znaczenie.

Od kilku lat spotkania sektora ekonomii społecznej zajmują jedną z najważniejszych pozycji w czerwcowym kalendarzu małopolskich firm społecznych. Niecodzienne dla imprezy targowej miejsce i festiwalowa aura sprzyjają spotkaniom z klientami i stwarzają okazję do integracji, zapoznania ze specyfiką sektora ekonomii społecznej, umożliwiając handel oraz dzielenie się wiedzą.

W cieniu krakowskich Sukiennic, jako element budowania wizerunku i pozycji na rynku przedsiębiorstwa społeczne Małopolski prezentują swoją ofertę usługowo-produktową w postaci rękodzieła artystycznego, produktów regionalnych o oryginalnych recepturach, w postaci usług rehabilitacyjnych oraz propozycji miejscowości tematycznych promujących rozwój wsi w oparciu o temat przewodni.

Meritum tych targów jest stworzenie platformy skutecznego biznesu dla kręgu przedsiębiorstw, których ideą jest z jednej strony tworzenie miejsc pracy dla osób walczących o swoją samodzielność życiową i zawodową, a z drugiej – dawanie klientom szansy dokonywania ważnych społecznie działań przez kupowanie produktów i usług ekonomii społecznej. Platformy służącej wymianie ofert, wiedzy, doświadczeń, kontaktów, służącej budowaniu wizerunku firm, których obecność na imprezie wystawienniczej jest formą aktywizacji ale też budowania rynku.

Organizator - Regionalny Ośrodek Ekonomii Społecznej w Krakowie w ramach projektu Małopolski Ośrodek Koordynacji Ekonomii Społecznej gościł w tym roku na Targach ES:

- Spółdzielnię Socjalną ZŁOTE RĄCZKI
- Spółdzielnię Socjalną KAMPU
- Spółdzielnię Socjalną SKARBANICA
- Stowarzyszenie Pomocy SZANSA Zakład Aktywności Zawodowej w Witowicach
- Fundację ARTES
- Chrześcijańskie Stowarzyszenie Dobroczynne
- Stowarzyszenie Pomocy Socjalnej „Gaudium et Spes” Warsztat Terapii Zajęciowej
- Bonifraterską Fundację Dobroczynną w Konarach
- Spółdzielnię Socjalną KUŹNIA SMAKU
- MIEJSCOWOŚCI z CHARAKTEREM: „Dulowa. Zaginiona Wioska”, „Kraina pod Zielonym Wielorybem”

Iwona Hirsch-Chojnacka

Koordinator ds. Promocji
Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie

■ **Program „Oddłużenie”** realizowany w oparciu o porozumienie o współpracy zawarte 6 marca 2013 r. między Zarządkiem Budynków Komunalnych w Krakowie, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Krakowie oraz Grodzkim Urzędem Pracy w Krakowie, w ramach którego osoby zadłużone czynszowo z tytułu korzystania z lokali komunalnych mają możliwość zatrudnienia w ramach robót publicznych pod warunkiem wyrażenia zgody na wpłatę na rzecz zadłuże-

nia części wynagrodzenia. W 2015 r. w programie uczestniczyły 72 osoby, które spłaciły na rzecz gminy kwotę w wysokości blisko 125 tys. zł.

■ **Program Aktywizacja i Integracja (PAI)** jest realizowany od 25 marca 2015 r., na podstawie porozumienia o współpracy między MOPS w Krakowie a Grodzkim Urzędem Pracy. W ramach programu bezrobotni biorą udział w 10 godzinach zajęć indywidualnych i grupowych tygodniowo oraz wykonują tygodniowo do 10 godzin prac społecznie użytecznych. Okres uczestnictwa wynosi od 2 do 6 miesięcy. W 2015 r. w ramach PAI uczestniczyły 62 osoby bezrobotne zakwalifikowane przez urząd pracy do III profilu pomocy.

■ **MOPS-owski Inkubator Spółdzielni Socjalnych (MIS),**

w ramach którego osoby indywidualne i grupy inicjatywne otrzymują wsparcie na rzecz zakładania spółdzielni socjalnych. W 2013 r.

uczestnicy KIS MOPS założyli dwie spółdzielnie socjalne: „Wiesz co Jesz” oraz „Oddłużenie”. W 2015 r. uczestnicy założyli Wielobranżową Spółdzielnię Socjalną „Kombinat”. Spółdzielnie te dały zatrudnienie 17 osobom.

**SPOŁECZNE I EKONOMICZNE
EFEKTY DZIAŁAŃ KIS MOPS
W KRAKOWIE**

Osoby bezrobotne poprzez uczestnictwo w KIS mogą zmieniać sposób myślenia, budować motywację do podjęcia aktywności zawodowej, ustalać nowe cele, wzmacniać poczucie własnej siły, a dzięki temu włączyć się do życia społecznego, podejmować pracę, zakładać spółdzielnie socjalne. W okresie 2005-2015 w sumie 1 tys. 841 osób spośród uczestników KIS podjęło pracę (tylko w 2015 r. pracę podjęło 179 osób spośród 708 uczestników KIS, tj. 25,28%).

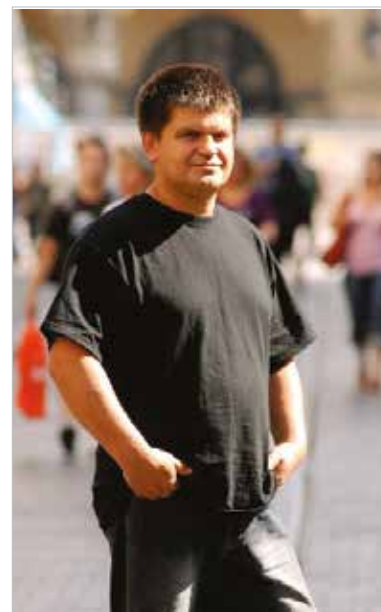
Z okazji jubileuszu X-lecia funkcjonowania Klubu Integracji Społecznej MOPS w Krakowie ówczesny Minister Pracy i Polityki Społecznej Władysław Kosiniak-Kamysz skierował do tej instytucji pismo, w którym napisał między innymi: *„Klub Integracji Społecznej należy do jednego z najdłuższych działających podmiotów zatrudnienia socjalnego, a jego wyniki stały się w minionym okresie wzorem dla innych. Kadra Klubu Integracji Społecznej w Krakowie to osoby charakteryzujące się nie tylko wyjątkową aktywnością zawodową, ale także uczestniczące w doskonaleniu systemu usług reintegracji społecznej i zawodowej oraz tworzeniu warunków ścisłej współpracy z innymi instytucjami działającymi na rzecz przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu. (...) Proszę, o przyjęcie serdecznych słów podziękowań za dotychczasową pracę*

Klubu Integracji Społecznej w Krakowie oraz kontynuowanie działalności na rzecz osób, które potrzebują pomocy i wsparcia w pokonywaniu swoich życiowych trudności”.

Kazimierz Kuc

Kierownik KIS MOPS Kraków
Os. Górali 19, tel.: 667 977 034

e-mail: kucka@mops.krakow.pl

Kazimierz Kuc - kierownik KIS Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie. Z wykształcenia mgr teologii KUL, studia podyplomowe z psychologii i psychoterapii, dziennikarstwa i ekonomii społecznej. Posiada 30-letnie doświadczenie zawodowe, w tym jako salezjanin, psychoterapeuta, dyrektor ośrodka prowadzonego przez NGO oraz prowadzący własną działalność gospodarczą. Autor czterech wydanych książek. Działacz społeczny pełniący funkcje we władzach m.in. MONAR, TPD, Ruchu Światło-Życie. Nagradzany: nagrodą MPiPS za wybitne osiągnięcia w zakresie pomocy społecznej, „Polcul Foundation” za prace społeczne na terenie Krakowa; tytułami: Człowiek Roku i Krakowianin Roku 1994.

KLUB INTEGRACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE WIELKA WIEŚ SZANSĄ DLA WSZYSTKICH

Z Anetą Solarz, Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wielkiej Wsi rozmawia Anna Rychły-Mierzwa.

Dotąd na terenie Gminy Wielka Wieś nie funkcjonował żaden podmiot ekonomii społecznej o charakterze reinTEGRACYJNYM. Sytuacja ta zmienia się obecnie dzięki realizowanemu od lipca 2015 r. przez tutejszy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej projektowi pn. „Gmina Wielka Wieś szansą dla wszystkich”, którego istotnym elementem jest powołanie klubu integracji społecznej.

Jakie potrzeby społeczne legły u źródeł realizacji projektu „Gmina Wielka Wieś szansą dla wszystkich”?

Gmina Wielka Wieś to gmina o charakterze podmiejskim, położona w odległości ok. 15 km od centrum Krakowa, którą - według stanu na dzień 31 grudnia 2015r. - zamieszkuje 10 764 osób. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wielkiej Wsi w 2015 r. objął wsparciem (świadczeniami opieki i pomocy społecznej bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę i źródło finansowania) w sumie 6,37% ogółu

mieszkańców gminy (258 rodzin, w których żyło 620 osób).

Pomimo bliskości Krakowa, a więc dostępności do tamtejszego rynku pracy, jak również coraz większej liczby firm i przedsiębiorstw mających swoją siedzibę na terenie naszej gminy, jedną z wiodących przesłanek udzielania dodatkowego wsparcia było istniejące bezrobocie. Wprawdzie, jak wynika z danych GUS, liczba osób z terenu gminy Wielka Wieś zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy na przestrzeni trzech ubiegłych lat znacznie się zmniejszyła (w 2013 r. zarejestrowanych w PUP było 280 mieszkańców, a w 2015 r. już tylko 183), to nadal sporo klientów tutejszego ośrodka pomocy społecznej pozostaje nieaktywnych zawodowo. Wychodząc naprzeciw ich oczekiwaniom, zdecydowaliśmy się pozyskać środki na rozwój nowych możliwości wsparcia, głównie w obszarze aktywizacji społecznej i zawodowej, wykorzystując szansę jaką otworzył przed ośrodkami pomocy społecznej Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego.

Czy może Pani w zarysie przedstawić adresatów i działania zaplanowane w projekcie?

Realizacja projektu „Gmina Wielka Wieś szansą dla wszystkich” stanowi kontynuację działań podejmowanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wielkiej Wsi w latach ubiegłych. Wówczas działania w ramach projektów finansowanych ze źródeł zewnętrznych miały charakter jednoroczny. Zauważyliśmy, że w przypadku niektórych osób, szczególnie tych długotrwale bezrobotnych, nie przynosiły one wtedy wymiernych efektów w postaci ich powrotu czy wejścia na rynek pracy. Obecny projekt ma

charakter wieloletni, to znaczy jedna osoba może być jego uczestnikiem przez okres do 36 miesięcy. To czas, który daje większe możliwości na dopasowanie oferty do faktycznych potrzeb uczestnika oraz systematyczną, sukcesywną realizację zaplanowanych aktywności. Zwiększa to prawdopodobieństwo osiągnięcia zamierzonych efektów. Grupę docelową projektu stanowią osoby lub rodziny zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które w pierwszej kolejności wymagają aktywizacji społecznej, w tym w szczególności osoby doświadczające wielokrotnego wykluczenia społecznego oraz otoczenie osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Wśród klientów GOPS są osoby nieaktywne zawodowo, nie posiadające w ogóle tzw. okresów składkowych, a więc w przyszłości nie mogące liczyć na godną emeryturę, a w sytuacji problemów zdrowotnych - świadczenie rentowe. Stanowią oni podstawową grupę, z której rekrutują się uczestnicy projektu. Mamy wśród nich osoby 20, 30-letnie bez doświadczenia zawodowego, ale także takie, które w wieku około 50 lat pozostają od wielu lat poza rynkiem pracy.

W dniu 1 sierpnia 2016 r. w województwie małopolskim zarejestrowane były 22 kluby integracji społecznej, z czego 9 powołanych zostało w 2016 r. Obecnie w naszym regionie 16 KIS prowadzonych jest przez ośrodki pomocy społecznej, a 6 przez organizacje III sektora.

W ramach projektu planowana jest identyfikacja indywidualnych potrzeb oraz potencjałów uczestnika, a następnie zindywidualizowane wsparcie uczestników projektu w ramach aktywnej integracji poprzez realizację aktywności społeczno-zawodowej, realizację pracy o charakterze socjalnym, a także realizację aktywizacji zawodowej przy współpracy z wyspecjalizowanymi podmiotami. Przewidujemy zastosowanie różnych form aktywizacji społeczno-zawodowej, m.in. treningi kompetencji i umiejętności społecznych, poradnictwo psychologiczne i psychospołeczne, mediacje, terapie rodzinne, poradnictwo rodzinne, usługi asystenta rodziny, a ponadto inne narzędzia i metody służące aktywizacji społecznej i zawodowej, wynikające ze zidentyfikowanych potrzeb osób obejmowanych wsparciem (w tym o charakterze zdrowotnym, np. zabiegi rehabilitacyjne, terapia odchudzania, terapia logopedyczna), których celem jest wyeliminowanie lub złagodzenie barier zdrowotnych utrudniających funkcjonowanie w społeczeństwie lub powodujących oddalenie od rynku pracy. Projekt zakłada zastosowanie instrumentów aktywizacji zawodowej przy współpracy z klubem integracji społecznej. Sposób organizacji wsparcia, tj.: miejsce realizacji, intensywność, forma, dostosowane będą do zidentyfikowanych uprzednio potrzeb uczestników projektu.

Powołanie klubu integracji społecznej odgrywa szczególną rolę w projekcie. Jakie zadania przewidziano dla KIS w kontekście całego przedsięwzięcia?

Przewidujemy utworzenie KIS w ramach struktury organizacyjnej GOPS. W ramach klubu planowane jest zastosowanie instrumentów aktywizacji

zawodowej w zakresie inicjatyw przygotowujących do podjęcia zatrudnienia, jak np. staże, praktyki zawodowe, wolontariat, zatrudnienie subsydiowane, zajęcia reintegracji zawodowej u pracodawcy, zatrudnienie wspierane i wspomagane, usługi trenera zatrudnienia wspieranego oraz inne usługi ułatwiające adaptację pracownika w środowisku pracy, poradnictwo zawodowe i pośrednictwo pracy oraz działania szkoleniowe, umożliwiające nabycie, podniesienie lub zmianę kwalifikacji.

Nasz KIS będzie miał swoją siedzibę w budynku świetlicy wiejskiej w Białym Kościele, gdzie mieści się również klub młodzieżowy. Tę lokalizację uznaliśmy za optymalną ze względu na umiejscowienie w centralnej części gminy i wynikającą z tego łatwą dostępność dla mieszkańców z różnych miejscowości. Co szczególnie istotne - KIS mieścić się będzie poza siedzibą GOPS, nie chcieliśmy bowiem, aby uczestnicy KIS czuli się w jakikolwiek sposób „stygmatyzowani”, pragnęliśmy pokazać otwartość na osoby bezrobotne, niekoniecznie będące już obecnie klientami GOPS.

Planujemy, że KIS będzie stanowił dla pracowników socjalnych dodatkowy zasób, którego często brakuje w gminach o charakterze wiejskim - będzie traktowany jako dopełniające narzędzie w szeroko pojętej pracy socjalnej, zmierzającej do aktywizacji społecznej i zawodowej klientów GOPS.

Biorąc pod uwagę uwarunkowania lokalne i zidentyfikowane problemy, projekt zakłada zwiększony udział kobiet w jego działaniach w stosunku do liczby uczestników projektu płci męskiej.

Czy KIS będzie posiadał ofertę dedykowaną specjalnie dla mieszkanki Gminy Wielka Wieś?

W ramach KIS będzie istniała możliwość powołania grupy rozwojowej dla kobiet. Ponadto planowane są warsztaty autoprezentacji z poszerzoną tematyką obejmującą kwestie dbałości o wygląd zewnętrzny (ubiór dopasowany do okoliczności, fryzura dopasowana indywidualnie do kształtu twarzy, sylwetki, elementy makijażu i kosmetyki ciała). Naszym zdaniem oferta ta cieszyć się będzie zainteresowaniem pośród uczestniczących w projekcie pań i przyniesie pozytywny, wymierny efekt w procesie ich starań o powrót na rynek pracy.

Na jakim etapie znajduje się obecnie procedura tworzenia klubu integracji społecznej w gminie Wielka Wieś? Kiedy będzie można korzystać z jego oferty?

Na chwilę obecną dopełniliśmy wszelkich formalności związanych z uruchomieniem KIS - klub został zarejestrowany, wpisany w struktury GOPS, opracowano regulamin KIS. Zajęcia w KIS zamierzamy uruchomić tuż po okresie wakacyjnym, mamy nadzieję że nasz KIS będzie działał sprawnie i przyniesie pożądane rezultaty dla jego uczestników.

Bardzo dziękuję za rozmowę.

Projekt „Gmina Wielka Wieś szansą dla wszystkich” współfinansowany jest ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach poddziałania 9.1.1 Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020.

CENTRUM INTEGRACJI SPOŁECZNEJ PRZY GALICYJSKIEJ FUNDACJI „WSPARCIE, INTEGRACJA, ROZWÓJ” W KRAKOWIE

Długotrwałe bezrobocie, jedno z najważniejszych wyzwań XXI wieku, jest nie tylko przyczyną ubóstwa, ale także czynnikiem zwiększającym zagrożenie wykluczenia społecznego osób długotrwałe pozostających bez pracy. Trudności ze znalezieniem zatrudnienia napotykają dziś przedstawiciele wielu grup społecznych, a także osoby niepełnosprawne, uzależnione od narkotyków lub alkoholu, bezdomne, dotknięte chorobą psychiczną czy opuszczające zakłady karne. Specyfika tych grup jest bardzo różna, ale w każdej z nich występują jednostki z silną motywacją do podjęcia pracy, które jednak potrzebują dodatkowego wsparcia.

- W roku 2008, inspirowana wcześniejszym kontaktem ze Stowarzyszeniem „KLIKA”, założyłam Galicyjską Fundację „Wsparcie, Integracja, Rozwój”, która

powołała później do życia Centrum Integracji Społecznej - mówi Prezes Fundacji Elżbieta Olszak. - Pierwsze doświadczenia nabywaliśmy we współpracy z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Zawierciu, gdzie przez 4 lata prowadziliśmy CIS dla kolejnych 24-osobowych grup. Uczestnikami warsztatów i konsultacji doradczych (z psychologiem, doradcą zawodowym, pracownikiem socjalnym) oraz szkoleń zawodowych byli tam m.in. Romowie, licznie zamieszkujący gminę Zawiercie. Spotkaliśmy się wówczas z dość przygnębiającym obszarem potrzeb i niedostatków finansowych, materialnych oraz emocjonalnych naszych podopiecznych. Zrozumieliśmy też, że potrzebujemy wysoko wykwalifikowanej kadry, o szczególnych cechach osobowości, która będzie wspierać uczestników w ich wysiłku poprawy swojej sytuacji życiowej.

Reintegracja społeczna i zawodowa to oczywiście główny cel działalności CIS. Obejmuje ona w szczególności:

- kształcenie umiejętności pozwalających na pełnienie ról społecznych i osiąganie pozycji społecznych dostępnych osobom niepodlegającym wykluczeniu społecznemu;
- podnoszenie umiejętności zawodowych oraz przyuczenie do zawodu, przekwalifikowanie lub podwyższenie kwalifikacji zawodowych;
- naukę planowania życia i zaspokajania potrzeb własnym staraniem, zwłaszcza przez możliwość

Galicyjska Fundacja „Wsparcie, Integracja, Rozwój” w Krakowie powstała w 2007 r. Za główne cele stawia sobie inicjowanie i wspieranie nowatorskich rozwiązań w różnorodnych dziedzinach życia społecznego, w szczególności dotyczących ochrony praw i wolności człowieka i obywatela, ochrony życia rodzinnego oraz profilaktyki społecznej, a także działalność na rzecz pomocy społecznej, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej. Cele statutowe organizacja realizuje poprzez prowadzenie poradnictwa obywatelskiego, rzecznictwo interesów grup marginalizowanych społecznie, działalność edukacyjną i wydawniczą oraz współpracę z organizacjami pozarządowymi i instytucjami publicznymi.

Przy Galicyjskiej Fundacji „Wsparcie, Integracja, Rozwój” działają instytucje szkoleniowe: Galicyjskie Centrum Edukacji, Ośrodek Szkolenia Kursowego i Ustawicznego, Galicyjski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli, oraz Centrum Integracji Społecznej.

osiągnięcia własnych dochodów przez zatrudnienie lub działalność gospodarczą;

- uczenie umiejętności racjonalnego gospodarowania posiadanymi środkami pieniężnymi.

W województwie małopolskim działa aktualnie 11 centrów integracji społecznej (stan na dzień 01.08.2016 r.). Utworzone w 2009 r. Centrum Integracji Społecznej prowadzone przez Galicyjską Fundację „Wsparcie, Integracja, Rozwój” jest jedną z dwóch działających obecnie w Krakowie placówek tego typu. Prowadzone przez Galicyjską Fundację CIS realizuje zadanie publiczne w ramach współpracy z Gminą Miejską Kraków. Aktualnie z oferty CIS korzysta 80 osób, objętych świadczeniem

Zasady uczestnictwa w CIS:

- *okres uczestnictwa w zajęciach w CIS może trwać do 11 miesięcy, z możliwością przedłużenia o 6 m-cy;*
- *minimalny zakres czasowy uczestnictwa w CIS wynosi: 6 h dziennie przez min. 6 m-cy;*
- *uczestnikom zajęć w CIS przysługuje:*
 - *świadczenie integracyjne w wysokości zasiłku dla bezrobotnych,*
 - *jeden posiłek dziennie w trakcie pobytu,*
 - *zaopatrzenie z tytułu wypadku,*
 - *do 6 dni wolnych od zajęć,*
 - *motywacyjna premia integracyjna (do 50% wysokości świadczenia integracyjnego).*

pomocy w sposób kompleksowy, oparty na realizacji indywidualnych programów integracji społecznej i zawodowej, wdrażaniu programów społecznych, organizowaniu działań doradczych i aktywizujących.

- Wiele osób jeszcze w trakcie trwania programu decyduje się na podjęcie pracy zawodowej, czasem w miejscu świadczenia zatrudnienia socjalnego, czasem u innego pracodawcy. To prawdziwy i wymierny efekt i sens funkcjonowania Centrum - mówi Elżbieta Olszak.

Ważnym aspektem działalności CIS jest podnoszenie umiejętności zawodowych uczestników, tj. przyuczanie do zawodu, przekwalifikowanie lub podwyższenie kwalifikacji zawodowych, dzięki udziałowi uczestników w zajęciach teoretycznych oraz praktycznych u lokalnych pracodawców, współpracujących z Centrum, a także zatrudnieniu uczestników w ramach działalności wytwórczej, handlowej i usługowej CIS. Fundacja kładzie duży nacisk, poprzez zapoznanie uczestników z podstawami prawnymi w zakresie zakładania i funkcjonowania działalności gospodarczej, na kształtowanie aktywnej i odpowiedzialnej postawy życiowej oraz zmianę postaw i wartości w odniesieniu do pracy zawodowej. W tym

celu uczestnicy CIS przy Galicyjskiej Fundacji „Wsparcie, Integracja, Rozwój” są zapraszani do udziału w spotkaniach z psychologiem, pracownikiem socjalnym oraz w warsztatach motywacyjnych. Przygotowanie uczestników Centrum do pełnienia ról społecznych następuje poprzez rozwijanie kompe-

tencji społecznych na rynku pracy i w życiu osobistym, podczas uczestnictwa w treningu kompetencji społecznych czy warsztatach aktywności zawodowej. Organizowane są indywidualne spotkania z doradcą zawodowym, pracownikiem socjalnym, psychologiem i psychoterapeutą. Odbywają się także spotkania samopomocowych grup wsparcia oraz imprezy integracyjne.

Komplementarną rolę w CIS pełni kształcenie umiejętności uczestników w zakresie racjonalnego gospodarowania środkami pieniężnym (określenie stopnia ważności potrzeb, nauka planowania i monitorowania wydatków, dokonywania podstawowych operacji bankowych, rozliczeń, itp.).

- Uczestnicy podczas zajęć warsztatowych integrują się bardzo, nawiązują dobre relacje i tworzą nieformalne grupy wsparcia, co procentuje w różnych okolicznościach życiowych - podkreśla Elżbieta Olszak. Rozbudzamy u naszych podopiecznych „apetyt na życie”, zapraszając ich do muzeum, na wystawy, do kina, animując udział w kulturze, co Uczestnicy CIS doceniają, dopytując o podobne formy aktywności, choć początkowo nie zawsze są przekonani o ich potrzebie. Staramy się pomagać też w rozwią-

zywaniu innych problemów, niż objęte zapisami ustawy. Miło jest słyszeć wtedy podziękowania i widzieć zadowolenie na twarzach osób, które nabierają pewności siebie i zaufania do ludzi, podnoszą kompetencje i z optymizmem konfrontują się z wyzwaniami życia.

W badaniu ankietowym uczestników aktualnie realizowanego zadania publicznego na prowadzenie

CIS przy Galicyjskiej Fundacji „Wsparcie, Integracja, Rozwój” zajęcia realizowane w ramach reintegracji społecznej otrzymały bardzo wysokie oceny. Podkreślono ciekawą formę zajęć, wysokie kompetencje prelegentów oraz trafny dobór poruszanej tematyki z zakresu profilaktyki społecznej (co potwierdziło istniejące zapotrzebowanie na zajęcia dotyczące tej problematyki).

z zakresu profilaktyki społecznej stale współpracuje z Komendą Miejską Policji w Krakowie oraz Miejskim Centrum Profilaktyki Uzależnień w Krakowie.

Najważniejszym efektem uczestnictwa w CIS jest ułatwiona możliwość powrotu na rynek pracy na zasadach tzw. zatrudnienia wspieranego. Po zakończeniu realizacji indywidualnego programu zatrudnienia socjalnego

też podjąć wspólną działalność gospodarczą w formie spółdzielni socjalnej. Ze statystyk CIS przy Galicyjskiej Fundacji „Wsparcie, Integracja, Rozwój” wynika, że w latach 2013-2015 r.

Skierowanie do centrum integracji społecznej następuje:

- na własny wniosek lub wniosek przedstawiciela ustawowego (po zaopiniowaniu przez pracownika socjalnego właściwego miejscowo ośrodka pomocy społecznej po uprzednim przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego),
- na wniosek zakładu leczenia odwykowego, powiatowego centrum pomocy rodzinie, ośrodka pomocy społecznej, organizacji pozarządowej lub klubu integracji społecznej za zgodą osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego,
- przez właściwy dla miejsca zamieszkania lub pobytu ośrodek pomocy społecznej lub przez powiatowy urząd pracy (w przypadku osoby długotrwale bezrobotnej).

Kierownik CIS przyjmuje osobę skierowaną do centrum po podpisaniu z nią indywidualnego programu zatrudnienia socjalnego, określającego zakres i formy reintegracji zawodowej oraz społecznej, obowiązki uczestnika oraz osoby odpowiedzialne za realizację programu.

W realizacji swych celów ustawowych CIS przy Galicyjskiej Fundacji „Wsparcie, Integracja, Rozwój” angażuje do współpracy lokalnych przedsiębiorców i pracodawców, współpracuje z MOPS w Krakowie i Grodzkim Urzędem Pracy, a także organizuje spotkania z przedstawicielami instytucji rynku pracy, celem opracowania skutecznych mechanizmów zatrudnienia dla absolwentów CIS. Przy okazji realizacji zajęć

Powiatowy Urząd Pracy kieruje uczestnika do pracy u pracodawcy (pracodawca zobowiązuje się do zatrudnienia skierowanego uczestnika przez okres nie krótszy niż 12 miesięcy, a starosta do refundowania pracodawcy części wypłaconego tej osobie wynagrodzenia przez okres pierwszych 12 miesięcy zatrudnienia). Absolwenci CIS mogą również zarejestrować działalność gospodarczą indywidualnie, jak

16 absolwentów podjęło zatrudnienie na otwartym rynku pracy.

Opracowanie:

Ewa Olszak

Prezes Galicyjskiej Fundacji „Wsparcie, Integracja, Rozwój” w Krakowie

Anna Rychły-Mierzwa

Inspektor ds. działań integracyjnych PES Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie

V FINAŁ CHŁOPSKIEJ SZKOŁY BIZNESU

14 kwietnia 2016 r. w Muzeum Armii Krajowej w Krakowie odbył się uroczysty finał konkursu „Chłopska Szkoła Biznesu” - podsumowanie V edycji cyklu edukacyjnego realizowanego przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie, którego celem jest zaznajomienie młodzieży z tematyką przedsiębiorczości społecznej oraz pokazanie możliwości, jakie stwarza sektor ekonomii społecznej dla młodych ludzi w kontekście przyszłej kariery zawodowej. Zajęcia warsztatowe „Chłopskiej Szkoły Biznesu” mają za zadanie przybliżyć młodzieży

szkół ponadpodstawowych zagadnienia przedsiębiorczości społecznej jako alternatywy dla klasycznej działalności gospodarczej. Zaproponowany przez ROPS w Krakowie program zajęć obejmuje 2 godziny lekcyjne i składa się z takich elementów jak:

- 1) rozgrywka z wykorzystaniem gry planszowej pn. „Chłopska Szkoła Biznesu” stworzonej przez Małopolski Instytut Kultury, która ma na celu przybliżenie uczniom mechanizmów wolnego rynku, a także rozwijanie kompetencji społecznych graczy;
- 2) rozgrywka „Chłopska Ekonomia Społeczna”, ukazująca różnice pomiędzy klasycznymi przedsię-

biorstwami a przedsiębiorstwami społecznymi;

- 3) prelekcja dotycząca zasad funkcjonowania i funkcji przedsiębiorstw społecznych.

Tegoroczna edycja akcji swoim zasięgiem objęła **708 uczniów z 29 szkół ponadgimnazjalnych**

Rok	Liczba szkół	Liczba uczniów
2012	19	415
2013	18	495
2014	23	537
2015	16	389
2016	29	708
RAZEM	105	2544

w woj. małopolskim. W akcji wzięły udział szkoły z Andrychowa, Biecza, Bochni, Chrzanowa, Dąbrowicy, Dobczyc, Gorlic, Krakowa, Limanowej, Nawojowej, Nowego Sącza, Nowego Targu, Oświęcimia, Skawiny, Tymbarku, Wadowic i Zakliczyna. 14 kwietnia w Krakowie spotkały się zwycięskie dwuosobowe zespoły z każdej ze szkół.

Wszyscy uczestnicy rozgrywki finałowej „Chłopskiej Szkoły Biznesu” zostali nagrodzeni: każda szkoła otrzymała dyplom potwierdzający uczestnictwo w rozgrywkach oraz nagrodę w postaci planszowej gry ekonomicznej.

Na podium stanęli uczniowie reprezentujący następujące szkoły:

I Miejsce - II Liceum Ogólnokształcące im. Krzysztofa Kamila Baczyńskiego w Chrzanowie;

II Miejsce - III Liceum Ogólnokształcące w Nowym Sączu;

III Miejsce - Zespół Szkół im. prof. Jana Zdzisława Włodka w Dąbrowicy.

Dzięki spotkaniu z Łukaszem Pachem, prezesem Spółdzielni Socjalnej „Piąty Element” z Krakowa, który mówił o możliwościach, jakie stwarza przedsiębiorstwo społeczne dla ludzi młodych, poza rywalizacją w grze edukacyjnej, uczniowie mieli również okazję zapoznać się z praktycznymi aspektami funkcjonowania przedsiębiorstwa społecznego. W trakcie wydarzenia młodzież pod opieką przewodnika zwiedziła ponadto Muzeum Armii Krajowej w Krakowie.

Opracowanie:

Maria Brzeziak

Starszy Inspektor ds. realizacji projektu
Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie

Z POLITYKI SPOŁECZNEJ

DZIECKO W RODZINIE
ZASTĘPCZEJ.WIELOKIERUNKOWOŚĆ ODDZIAŁYWAŃ
SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ.
WNIOSKI Z KONFERENCJI.

W dniu 30 maja 2016 roku w Muzeum Lotnictwa Polskiego w Krakowie odbyła się zorganizowana przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie konferencja pt. „Dziecko w rodzinie zastępczej - wielokierunkowość oddziaływań systemu pieczy zastępczej”.

Konferencja była inicjatywą towarzyszącą Małopolskim Obchodom Dnia Rodzicielstwa Zastępczego, które w roku bieżącym stanowiły okazję do wspólnego spotkania kadr systemu wspierania rodziny, pieczy zastępczej i adopcji oraz przedstawicieli środowiska rodzinnej pieczy zastępczej i rodzin adopcyjnych z terenu województwa małopolskiego.

Podczas konferencji podjęto dyskusję na temat sytuacji dziecka przebywającego w pieczy zastępczej oraz roli,

jaką rodzina zastępcza odgrywa w życiu dziecka. Całość rozważań wskazywała na znaczenie rodziny zastępczej w systemie

opieki nad dzieckiem i rodziną, w szczególności w sytuacji kryzysu występującego w rodzinie biologicznej, w kontekście towarzyszenia dziecku na drodze do usamodzielnienia oraz przygotowania dziecka do zmiany środowiska rodzinnego na rodzinę adopcyjną.

W problematykę funkcjonowania rodzinnej pieczy zastępczej wprowadziła uczestników konferencji Pani dr hab. Izabela Krasiejko, która zaprezentowała rekomendacje dotyczące prowadzenia rodzinnej pieczy zastępczej nad dzieckiem w kontekście projektu Kodeksu Etycznego Rodzicielstwa Zastępczego oraz oceny realizacji i postulatów zmian ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

O trudnościach związanych z okresem dorastania dziecka w swoim wystąpieniu mówiła Pani Urszula Turyna, z Ośrodka

Psychoterapii „Mały Książę”. Jako najważniejsze w procesie wychowawczym wskazała wzmocnienie u dziecka poczucia własnej wartości, szczególnie istotne w sytuacji przebywania dziecka w rodzinie zastępczej, jak również omówiła sposoby budowania dialogu z nastolatkiem.

Z kolei Pani Jolanta Piesiewicz-Mitek z Małopolskiego Ośrodka Adopcyjnego w Nowym Sączu przedstawiła zagadnienie rodzicielstwa zastępczego w kontekście procesu przysposobienia dziecka. W swoim wystąpieniu wskazała na

potrzebę współpracy rodziny zastępczej z rodziną adopcyjną, tak istotną w procesie przygotowania dziecka do zmiany środowiska rodzinnego.

Podjęte w trakcie konferencji rozważania prowadziły do następujących konkluzji:

- Podstawą wszelkich działań podejmowanych przez instytucje systemu wspierania rodziny, pieczy zastępczej i adopcji powinno być dobro dziecka.
- Każde naruszenie więzi rodzinnych jest dla dziecka traumatycznym przeżyciem i może mieć miejsce wyłącznie wtedy, jeśli jest to zgodne z dobrem dziecka. W sytuacji, gdy dziecko nie może pozostać w swojej naturalnej rodzinie powinno mieć zapewnioną opiekę zastępczą typu rodzinnego, uwzględniającą jego potrzeby

biologiczne, psychospołeczne, rozwojowe i duchowe.

- Najważniejszym celem osób tworzących daną rodzinną formę pieczy zastępczej jest zapewnienie dziecku stabilnego środowiska wychowawczego i więzi emocjonalnych, na wzór prawidłowo działającej rodziny biologicznej.
- Umieszczenie w pieczy zastępczej powinno wynikać z planu pomocy dziecku, uwzględniającego zasadę stałości. Nie należy dopuścić do sytuacji, w której dziecko jest odbierane od rodziców biologicznych do pieczy zastępczej, podejmowana jest decyzja o powrocie dziecka do rodziny biologicznej, a następnie w niedługim czasie dziecko ponownie jest odbierane rodzicom.
- Aby sprostać złożonej sytuacji wynikającej z potrzeby nawiązania stałych więzi emocjonalnych, osoby podejmujące się opieki zastępczej powinny mieć zapewniony dostęp do: szkoleń, specjalistycznych usług prawnych, pedagogicznych i psychologicznych oraz grup wsparcia, realizowanych przez pracowników specjalizujących się w problematyce rodzicielstwa

zastępczego, pracujących schematem wspierającym, a nie kontrolującym oraz zorganizowaną pomoc wolontariuszy.

- Opiekunowie zastępczy powinni starać się w jak najlepszy sposób godzić obowiązki, wynikające z podjęcia się swojej funkcji z osobistymi celami. Osoby zamierzające prowadzić rodzinne formy pieczy zastępczej powinny przed przyjęciem dziecka zdać sobie sprawę z materialnych i osobistych konsekwencji (np. zmiany stylu życia i wydatków), jakie ponosić będą w związku z podjęciem się nowej funkcji.
- Osoby prowadzące rodzinne formy pieczy zastępczej powinny zapewnić dziecku kontakt z rodziną biologiczną w celu utrzymywania więzi i budowania jego tożsamości, jeśli to służy dobru dziecka.
- W zakresie rozwoju środowiska rodzinnej pieczy zastępczej istotne jest prowadzenie szkoleń i kampanii w celu promowania prawidłowego wizerunku rodzinnych form pieczy zastępczej, a także konieczność organizacji superwizji i grup wsparcia dla rodzin.

- W celu ujednoczenia działań systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej istotna jest potrzeba współpracy pomiędzy gminą a powiatem, tj. asystentem rodziny a koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej - wspólny plan dla rodziny biologicznej i dziecka oraz skoordynowana jego realizacja.
- W procesie przysposobienia dziecka istotne jest podejmowanie współpracy rodziny zastępczej z rodziną przysposabiającą. Elementem ułatwiającym przebieg procesu adopcji jest zrozumienie przez opiekuna swojej roli w życiu dziecka powierzonego mu na pewien okres, akceptacja adopcji oraz pozytywny stosunek do rodziców adopcyjnych, tak ważne podczas pierwszego spotkania dziecka z kandydatami na rodziców adopcyjnych.

Opracowanie:

Ilona Bartocha

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie

ŚWIĘTO RODZIN ADOPCYJNYCH

Dnia 4 czerwca Ośrodek Adopcyjny Towarzystwa Przyjaciół Dzieci w Krakowie wraz z Oddziałem Miejskim Krakowskim Towarzystwa Przyjaciół Dzieci zorganizował kolejne już uroczyste Święto Rodzin Adopcyjnych. We współpracy z Instytutem Pedagogiki Uniwersytetu Jagiellońskiego i przy wielkim zaangażowaniu jego studentów, rodziny mogły ponownie spotkać się w klimacie prawdziwego świętowania, wspólnego przebywania i wytchnienia czerpanego z uroków ogrodu, stylowej architektury, zabaw i muzyki. Miejsce spotkania było wyjątkowe - w samym centrum Krakowa, w ogrodach siedziby Instytutu Pedagogiki UJ, przy ul. Batorego 12. W obchodach

Święta wzięło udział wielu zaproszonych gości, przede wszystkim rodziny adopcyjne współpracujące z Ośrodkiem, a także przedstawiciele różnych instytucji. Czas świętowania umilił Dziecięcy Teatr Animacji z Młodzieżowego Domu Kultury „Hałcnów” z Bielska Białej, występy Doktora Klauna oraz liczne zabawy dla dzieci prowadzone przez studentów pedagogiki UJ. Spotkanie oprócz wspólnego świętowania i zabaw było okazją do rozmów i wymiany doświadczeń w opiece nad dziećmi.

Opracowanie:

**Departament Zdrowia
i Polityki Społecznej UMWM**

PIKNIK W ŻMIĄCEJ I IX MAŁOPOLSKIE SPOTKANIA RODZIN ADOPCYJNYCH

W dniu 5 czerwca w miejscowości Żmiąca koło Limanowej odbył się coroczny piknik - pn. IX Spotkanie Dzieci i ich Przyjaciół z cyklu „Przywrócić Dzieciom Uśmiech” oraz IX Małopolskie Spotkania Rodzin Adopcyjnych, pod honorowym patronatem Pana Marszałka Województwa Małopolskiego. Swoją obecnością zaszczytili przedstawiciele wielu instytucji oraz osoby prywatne od lat związane z Ośrodkiem Adopcyjnym Dzieło Pomocy Dzieciom i Fundacją Ruperta Mayera.

Spotkanie rozpoczęło się tradycyjnie uroczystą mszą św. koncelebrowaną przez współorganizatorów - oo. Jezuitów na czele z Prowincjałem Jakubem Kołaczem oraz Księdzem Biskupem Grzegorzem Rysiem. Natomiast po mszy Ksiądz Biskup dokonał odsłonięcia i poświęcenia tablicy upamiętniającej

postać o. Ludwika Piechnika SJ - inicjatora działalności na rzecz sierot społecznych przez wiele lat wspierającego swoją pracą pedagogiczną potrzebujące dzieci. Odbyło się także uroczyste wręczenie medali „Donum Cordis” przyznawanych przez Fundację Dzieło Pomocy Dzieciom zasłużonym Przyjaciołom wspierającym działalność fundacji. W tym roku otrzymali je Pani Teresa Olearczyk,

Pani Danuta Kołodziejczak, Pani Danuta Herudzińska i Pan Zbigniew Waradzyn.

Po krótkich przemówieniach zaproszonych gości i organizatorów, tradycyjnym polonezem rozpoczęto piknik, w którym wzięło udział ponad 700 osób. Pogoda sprzyjała zabawom dzieci i dorosłych na świeżym powietrzu, w otoczeniu cudownej przyrody. Organizatorzy zadbali o bogatą ofertę atrakcji artystycznych, zabaw, konkursów, aukcji oraz piknikowe menu. Uczestnicy mogli wziąć udział w zajęciach z carvingu, tj. rzeźbienia w owocach i warzywach, skorzystać ze ścianki wspinaczkowej i jazdy konnej oraz obserwować pokazy Małopolskiej Policji i Ochotniczej Straży Pożarnej. Spotkania od lat cieszą się dużą popularnością wśród rodzin adopcyjnych, zastępczych, a także innych osób wspierających idee pomocy dzieciom i zainteresowanych tematem adopcji.

Opracowanie:

**Departament Zdrowia
i Polityki Społecznej UMWM**

BLIŻEJ CIEBIE - MODEL ZINTEGROWANEGO LECZENIA I WSPARCIA ŚRODOWISKOWEGO DLA OSÓB Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI

W poradniach zdrowia psychicznego w kraju leczy się ponad milion osób. W Małopolsce odsetek leczonych tytułu chorób i zaburzeń psychicznych oscyluje wokół 4%. Jednocześnie, w różnym stopniu natężenia oraz częstotliwości, pośrednio lub bezpośrednio problemy psychiczne dotyczą do 20% populacji.

W związku z postępującymi zmianami cywilizacyjnymi, a co za tym idzie zwiększeniem poziomu społecznych zagrożeń dla zdrowia psychicznego, jak bezrobocie, ubóstwo, przemoc, singularyzacja życia, rozluźnienie więzi społecznych, w tym rodzinnych, przewidywane jest nasilenie się ryzyka pogorszenia kondycji psychicznej społeczeństwa. Zaburzenia psychiczne degradują równowagę emocjonalną i psychiczną, zakłócają relację z rodziną, środowiskiem i najbliższym otoczeniem, są także wymienione w jednej z pięciu grup chorób będących najczęstszymi przyczynami opuszczania rynku pracy.

Jednocześnie brak jest w Polsce rozwiązań systemowych opartych na modelu leczenia środowiskowego zaburzeń psychicznych, który pozwala na skupieniu się na indywidualnych potrzebach oraz prawach każdego pacjenta. Opieka psychiatryczna w Polsce w dalszym ciągu oparta jest na paradygmacie szpitala czy oddziału ogólnopsychiatrycznego. Jedną z zasadniczych przeszkód ograniczających skuteczność polskiego lecznictwa psychiatrycznego pozostaje niewystarczająca koordynacja polityk na styku zdrowia psychicznego i zabezpieczenia społecznego. W praktyce powoduje to,

że osoba potrzebująca nie otrzymuje kompleksowej usługi.

Odpowiedzią na zdiagnozowane problemy mają być innowacyjne pomysły, zrealizowane w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (PO WER), bowiem Ministerstwo Rozwoju w konkursie na deinstytucjonalizację, czyli rozwój usług w obrębie społeczności lokalnych będących alternatywą dla opieki instytucjonalnej dla osób z zaburzeniami i chorobami psychicznymi wybrało projekty do dofinansowania. Był to pierwszy rozstrzygnięty konkurs w obszarze innowacji społecznych w PO WER. Konkurs organizowany był w ramach Osi priorytetowej IV Innowacje społeczne i współpraca

ponadnarodowa, Działania 4.1 Innowacje społeczne. Oś IV uzupełnia działania standardowe podejmowane w pozostałych Osiach Priorytetowych PO WER i w 16 Regionalnych Programach Operacyjnych. Celem szczegółowym przypisanym innowacjom społecznym jest zwiększenie ich wykorzystania na rzecz poprawy skuteczności wybranych aspektów polityk

publicznych w obszarze oddziaływania Europejskiego Funduszu Społecznego. Jest ona realizowana m.in. poprzez tzw. makroinnowacje, które mają doprowadzić do zmian w politykach publicznych i upowszechnienia innowacji na większą skalę.

W konkursie do dofinansowania wybrano 16 projektów z 37 złożonych. Wśród projektów wybranych do dofinansowania znalazł się małopolski projekt „Blżej Ciebie - model zintegrowanego leczenia i wsparcia środowiskowego dla osób z zaburzeniami psychicznymi”. Realizacja projektu - wspólnie przez 4 instytucje: Szpital Specjalistyczny im. dr J. Babińskiego

- lider projektu, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie, Fundacja im. Boguchwała Winida na Rzecz Rozwoju Psychoterapii Psychoanalitycznej, Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej Małopolski Instytut Samorządu Terytorialnego i Administracji - zaplanowana została do 30 września 2016 r.

Ważną informacją jest, iż konkurs podzielono na II etapy. W I etapie (4 miesiące) wnioskodawcy mieli za zadanie wypracować nowe podejście (innovacyjny model) oraz zawiązać partnerstwo zdolne do przetestowania i wdrożenia wypracowanego modelu w kolejnym etapie. Konkurs II

etapu będzie dedykowany testowaniu proponowanych rozwiązań czyli wdrożeniu do praktyki najlepszych modeli, spośród 16 przygotowanych.

Zadaniem małopolskiego modelu było przygotowanie do testowania kompleksowego modelu leczenia środowiskowego zaburzeń psychicznych opartego o następujące elementy:

- Opracowany sposób zorganizowania Lokalnego

Centrum Środowiskowej Opieki Psychiatrycznej:

- zdefiniowany sposób działania Centrum, z uwzględnieniem modelowego opisu ról kadry
- wypracowany Indywidualny Plan Leczenia i Wsparcia, opracowane wzory dokumentacji medycznej
- opis funkcji koordynatora wsparcia danego pacjenta/klienta – tak zwanego „case managera”
- Opracowana procedura szybkiej ścieżki konsultacji i diagnozy
- W zakresie podnoszenia jakości usług w obszarze zdrowia psychicznego świadczonych

- opisu roli interwenta kryzysowego we wsparciu osoby chorującej psychicznie
- rekomendacji w zakresie organizacji i funkcjonowania przedsiębiorstw społecznych zatrudniających osoby chorujące psychicznie
- weryfikacji programu podnoszenia kwalifikacji pracowników socjalnych w zakresie specjalizacji II stopnia - praca socjalna z osobami z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzinami.

Na koniec projektu przewidziano konsultacje wypracowanego modelu m.in. z użytkownikami wsparcia i lokalnymi instytucjami odpowiedzialnymi za politykę społeczną i opiekę zdrowotną oraz zawiązanie partnerstwa, którego zadaniem będzie potencjalnie przetestowanie i wdrażanie wypracowanego modelu w kolejnym projekcie.

Za nami spotkania, warsztaty i badania z udziałem kadry pomocy i integracji społecznej oraz sektora zdrowia. Dziękujemy wszystkim z Państwa, którzy zaangażowali się w realizację projektu. Będziemy kontynuować informacje o projekcie na łamach niniejszego biuletynu.

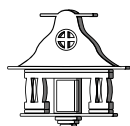
Opracowanie:

Małgorzata Szlązak

Kierownik Zespołu Badań i Analiz
Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie

w istniejących podsystemach (zadanie Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Krakowie w projekcie) założono przygotowania:

- rekomendacji do organizacji i świadczenia usług interwencji kryzysowej na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi

INSTYTUCJA
WOJEWÓDZTWA
MAŁOPOLSKIEGO

MISTIA NA SZLAKU

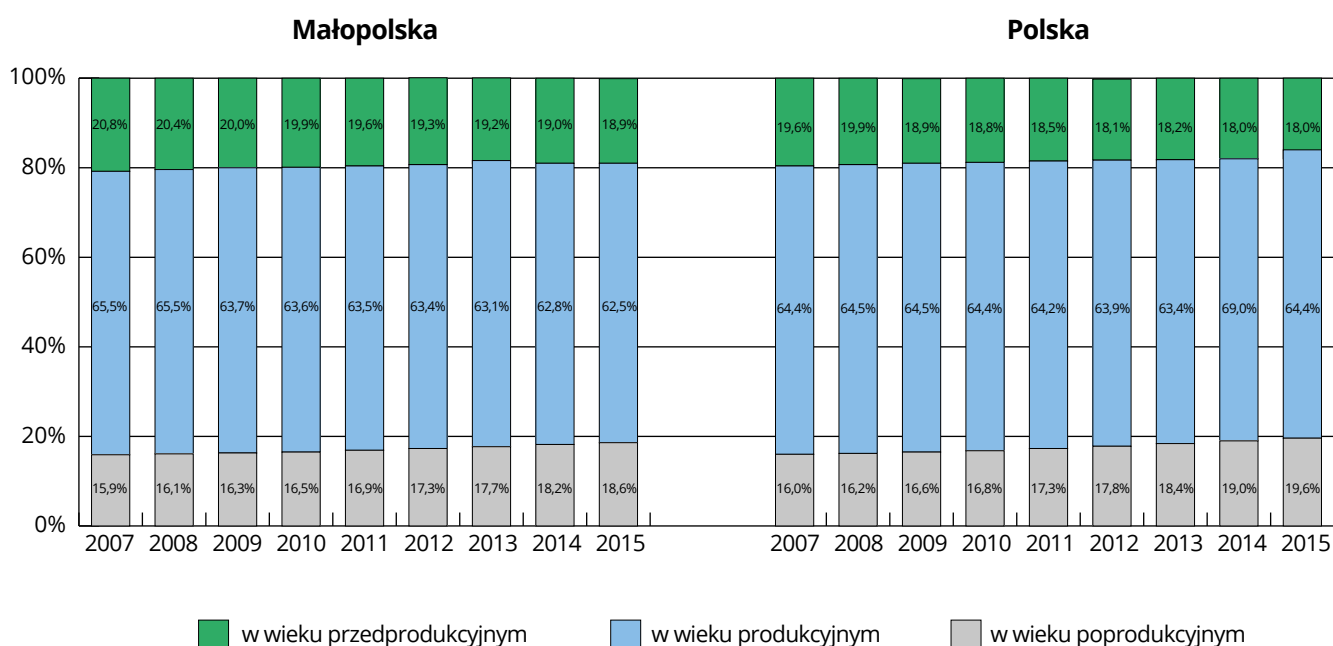

Z OBSERWATORIUM

OCENA ZASOBÓW POMOCY SPOŁECZNEJ WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO ZA ROK 2015 - WYBRANE INFORMACJE

- zmniejsza się odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym;
- zwiększa się odsetek osób w wieku poprodukcyjnym;
- jednak w naszym regionie odsetek dzieci i młodzieży jest ciągle wyższy, a odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym - niższy w stosunku do średniej ogólnopolskiej.

Struktura wieku mieszkańców Małopolski na tle kraju w latach 2007-2015

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie przygotował raport pt.: „Ocena zasobów pomocy społecznej województwa małopolskiego za rok 2015”. Opracowanie jest podsumowaniem piątej edycji „Oceny” i stanowi wypełnienie zapisów Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

„Ocena” powinna powstać w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej. „Zasoby” obejmować mają w szczególności infrastrukturę, kadre, organizacje pozarządowe i nakłady finansowe na zadania pomocy społecznej, a „ocena” osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej, rodzaje ich problemów oraz ich rozkład ilościowy.

Samorząd województwa sporządza ocenę na podstawie ocen przygotowanych przez gminy i powiaty z obszaru województwa.

WYBRANE ELEMENTY SYTUACJI SPOŁECZNO - DEMOGRAFICZNEJ

Na przestrzeni ostatnich lat:

- struktura wiekowa Małopolski uległa niekorzystnej zmianie:

KORZYSTAJĄCY ZE ŚWIADCZEŃ POMOCY SPOŁECZNEJ

- W Małopolsce z systemu pomocy społecznej w 2015 r. korzystało ponad 77,1 tys. rodzin, a tym samym prawie 218 tys. osób w tych rodzinach, czyli 6,5% mieszkańców regionu (Polska 7,5%).
- W stosunku do 2014 r. odnotowano spadek liczby rodzin, a tym samym osób w rodzinach korzystających z pomocy - odpowiednio o 3,1 tys. i 5 tys. osób, co spowodowało spadek odsetka klientów pomocy społecznej w ludności regionu o 0,3 p. p.

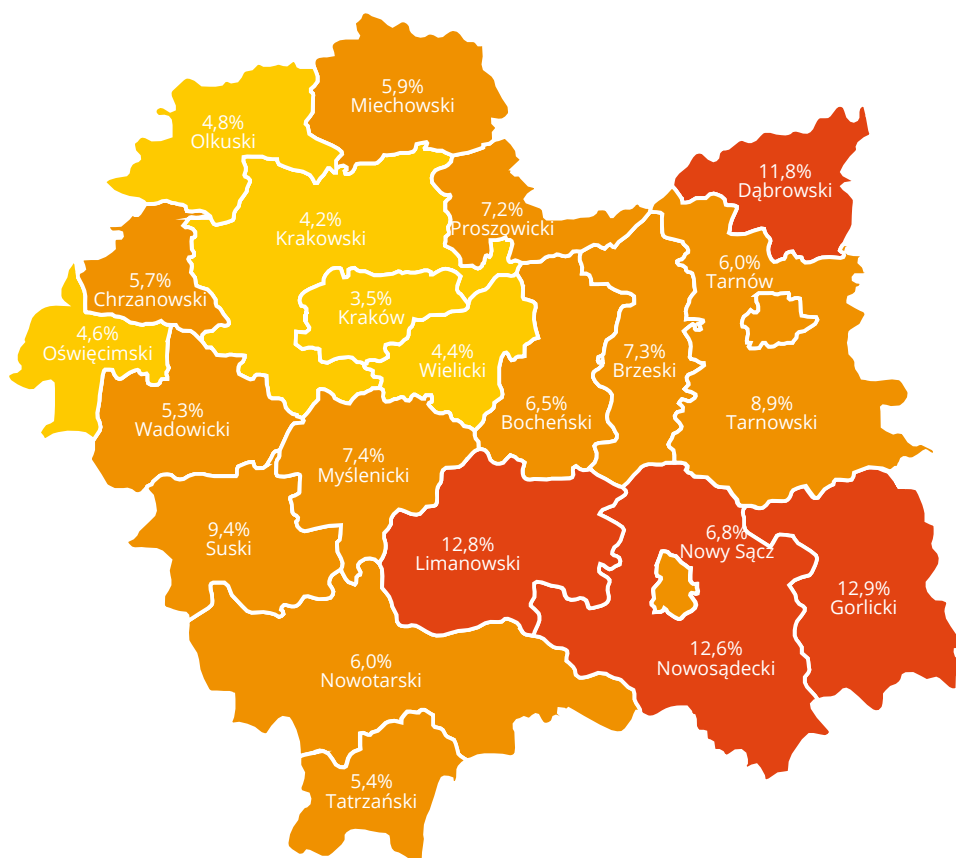
- W Małopolsce występuje duże wewnętrzne zróżnicowanie regionu pod względem nasilenia problemów społecznych. Niekorzystna sytuacja dotyczy szczególnie powiatów: gorlickiego, limanowskiego, nowosądeckiego i dąbrowskiego, gdzie zanotowano najwyższy udział korzystających z pomocy społecznej w ogóle ludności.
- „Dystans” pomiędzy powiatem notującym najwyższą wartość, a powiatem notującym najniższą wartość wskaźnika udziału klientów pomocy społecznej w ludności ogółem

zmniejszył się. W 2015 r. wyniósł on 9,4 p.p.: minimum - Kraków (3,5%), maksimum - powiat gorlicki (12,9%), w porównaniu do 2014 r., gdzie wynosił on 10 p.p.: minimum - Kraków (3,5%), maksimum - powiat gorlicki (13,5%),

- Pomiędzy 2014 a 2015 r. zaobserwować można pewne zmiany w głównych przyczynach korzystania z pomocy społecznej, przy jednoczesnym zachowaniu tendencji z poprzednich lat.

2015 r.	Pomiędzy 2014 r. a 2015 r.
• ubóstwa: 61,8 % klientów	• wzrost o 0,2 p. p.
• bezrobocia: 42,0%	• dalszy spadek, o 3 p. p.
• długotrwałej choroby: 38,2%	• dalszy wzrost, o 1,8 p. p.
• niepełnosprawności: 31,0%	• dalszy wzrost, o 0,3 p. p.
• bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych: 30,8%	• dalszy spadek, o 2,9 p. p.

Udział osób w rodzinach świadczeniobiorców pomocy społecznej w liczbie ludności w Małopolsce w 2015 r.

Udział korzystających z pomocy społecznej w ludności powiatów:

- 3,5% - 5,0%
- 5,1% - 10,0%
- 10,1% - 12,9%

Polska:	7,5%
Małopolska:	6,5%

W 2015 r. korzystanie z pomocy społecznej było powodem głównie:

INFRASTRUKTURA POMOCY SPOŁECZNEJ I JEJ OTOCZENIA

W Małopolsce występuje duże zróżnicowanie pod względem dostępności mieszkańców do zasobów pomocy społecznej i jej otoczenia.

W ostatnich latach dostęp mieszkańców do usług społecznych uległ nieznacznej poprawie:

- od 2012 r. przybyło:
 - 8 placówek wsparcia dziennego
 - 21 mieszkań chronionych
 - 2 warsztaty terapii zajęciowej

- 1 klub integracji społecznej
- 3 centra integracji społecznej
- 2 zakłady aktywności zawodowej
- 259 miejsc w domach pomocy społecznej dla osób przewlekle psychicznie chorych, w tym 160 ze środków Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy (w ramach projektu „Pomocna dłoń pod bezpiecznym dachem” realizowanego przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie).

- w 2015 r. rozpoczęło działalność 8 dziennych domów pomocy dla seniorów finansowanych z rządowego Programu Wieloletniego „Senior-WIGOR” na lata 2015-2020;

■ w latach 2008-2015, w ramach projektów ROPS w Krakowie: „Akademia Rozwoju Ekonomii Społecznej” oraz „Małopolski Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej” zostały utworzone 53 nowe spółdzielnie socjalne.

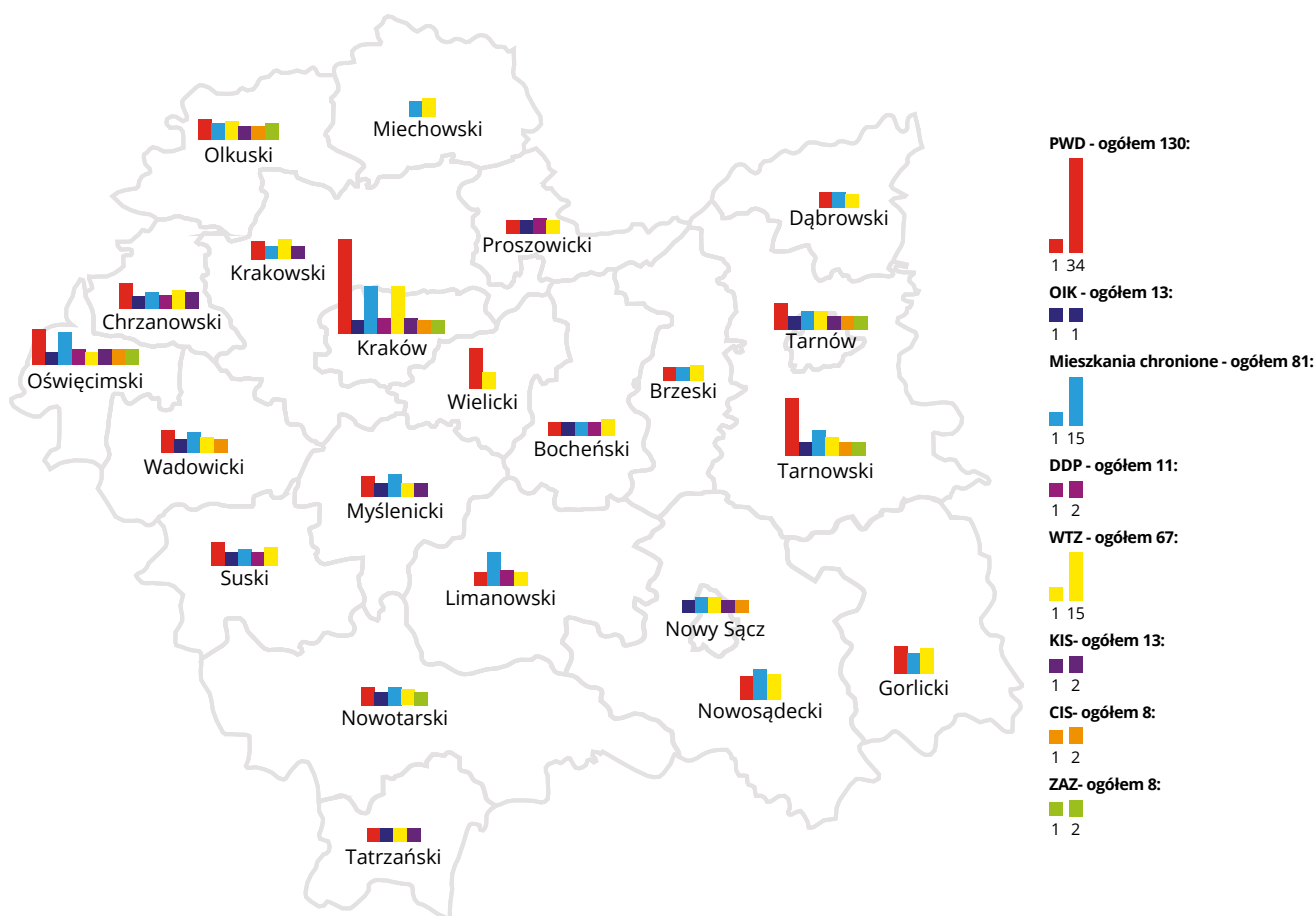
Zapraszamy do zapoznania się z całym raportem „Ocena zasobów pomocy społecznej województwa małopolskiego za rok 2015”: www.rops.krakow.pl, zakładka: BADANIA I ANALIZY.

Opracowanie:

Iwona Bansiewicz

St. Inspektor ds. Badań i Analiz
Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie

Wybrane zasoby pomocy społecznej oraz jej otoczenia w Małopolsce w 2015 r.

es.0.es

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie

INSTYTUCJA
WOJEWÓDZTWA
MAŁOPOLSKIEGO

 MAŁOPOLSKA

Projekt: *Małopolski Ośrodek Koordynacji Ekonomii Społecznej*

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt: *Bliżej Ciebie – model zintegrowanego leczenia i wsparcia środowiskowego dla osób z zaburzeniami psychicznymi*

Projekt: *Małopolski Inkubator Innowacji Społecznych*

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekty współfinansowane przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

MAŁOPOLSKI SYSTEM WSPARCIA EKONOMII SPOŁECZNEJ

Dla wszystkich zainteresowanych rozwojem działalności w obszarze ekonomii społecznej (osób, organizacji pozarządowych, samorządów lokalnych, itp.) dostępne będą m.in.:

- warsztaty i szkolenia,
- dotacje na rozpoczęcie i rozwój działalności przedsiębiorstw społecznych,
- usługi wspierające rozwój istniejących przedsiębiorstw społecznych.

Powyższe wsparcie dostępne będzie w każdym z pięciu subregionów Małopolski w Małopolskich Ośrodkach Wsparcia Ekonomii Społecznej.

Wszystkie informacje dostępne będą na stronie: www.es.malopolska.pl w zakładkach dot. poszczególnych subregionów.

SUBREGION KRAKOWSKI

Obejmuje powiaty:

- miechowski
- krakowski
- m. Kraków
- proszowicki
- wielicki
- bocheński
- myślenicki

PUNKT INFORMACYJNY:

**Punkt Coworkingu Społecznego
Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej
MISTIA**

ul. Szlak 73a, 31-153 Kraków
tel.: 12 633 51 54

SUBREGION MAŁOPOLSKA ZACHODNIA

Obejmuje powiaty:

- olkuski
- chrzanowski
- oświęcimski
- wadowicki

PUNKT INFORMACYJNY:

**Punkt Coworkingu Społecznego
Spółdzielnia Socjalna Opoka**

Olkusz, ul. Floriańska 2
tel.: 32 307 02 67

**Punkt Coworkingu Społecznego
Agencja Rozwoju Małopolski Zachodniej S.A.**

Chrzanów, ul. Grunwaldzka 5
tel.: 32 62 30 635

SUBREGION PODHALAŃSKI

Obejmuje powiaty:

- suski
- nowotarski
- tatrzański

PUNKT INFORMACYJNY:

Fundacja Rozwoju Regionu Rabka

ul. Orkana 16 b
34-700 Rabka-Zdrój
tel.: 18 26 77 739 w. 32

SUBREGION TARNOWSKI

Obejmuje powiaty:

- dąbrowski
- m. Tarnów
- tarnowski
- brzeski

PUNKT INFORMACYJNY:

Fundacja im. Hetmana Jana Tarnowskiego

ul. Św. Anny 5, II Piętro
33-100 Tarnów
tel.: 14 307 01 31

SUBREGION SĄDECKI

Obejmuje powiaty:

- gorlicki
- nowosądecki
- m. Nowy Sącz
- limanowski

PUNKT INFORMACYJNY:

**Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych
i Oświatowych „Cumulus”**

ul. Nawojowska 4
33-300 Nowy Sącz
tel.: 781 651 201